

Skattemæssig optimering ved arv

En undersøgelse af mulighederne for at skatteoptimere formue ved gave, arveforskud og arv
både i levende live og i afdødes bo

Master i skat

Afleveringsdato:	Den. 1. november 2022
Forfatter:	Alexander Ibsen Christensen
Vejleder:	Ole Aagesen, CBS
Anslag:	119.683

Indholdsfortegnelse

ABSTRACT	1
1. INDLEDNING	2
1.1 PROBLEMFOMULERING	3
1.2 AFGRÆNSNING	3
1.3 METODEAFSNIT.....	4
1.4 AFHANDLINGENS OPBYGNING	5
DEL 1	6
2. FORDELING AF ARV	6
3. INTRODUKTION DØDSBOBESKATNING	8
4. SKATTEMÆSSIG BEHANDLING AF SKIFTEFORMERNE	10
4.1 SKATTEMÆSSIGT USKIFTEDE BOER	10
4.2 SKATTEMÆSSIGT SKIFTEDE BOER.....	11
4.2.1 <i>Skattefritagne boer</i>	13
4.2.2 <i>Skattepligtige boer</i>	15
4.3 KOMBINATIONSMULIGHEDER.....	17
5. BOETS INDKOMST	19
6. SKATTEPLIGTSMÅLING	21
6.1 HVAD INDGÅR I AKTIVERNE?.....	21
6.1.1 <i>Frivillig indbetaling af skatter</i>	22
6.2 HVAD INDGÅR I PASSIVERNE?	25
6.3 BRUTTO- ELLER NETTOMÅLING	26
6.4 SKATTEPLIGTSMÅLING FOR ÆGTEPAR	28
DEL 2	30
7. SKATTEMÆSSIG OPTIMERING I LEVENDE LIVE	30
7.1 SLANKNING AF FORMUE VED GAVE	30
7.2 AFSTÅELSE AF AKTIVER.....	32
7.2.1 <i>Salg af fast ejendom</i>	34
7.3 INDBETALING AF SKATTER	40
7.4 VSO, KONTO FOR OPSPARET OVERSKUD OG VIRKSOMHEDSOMDANNELSE	41
7.5 ETABLERING AF SÆREJE	46
7.6 INDBETALING TIL PENSION	47
7.6.1 <i>Pensionsordninger med løbende udbetalinger</i>	48
7.6.2 <i>Ratepensioner</i>	49
7.6.3 <i>Pensionsordninger omfattet af PBL § 53A</i>	50
7.6.4 <i>Skal pensionsordninger indgå i skattepligtsmålingen?</i>	51
DEL 3	53
8. SKATTEMÆSSIG OPTIMERING I BOET	53
8.1 TILPASNING AF AKTIVER OG PASSIVER	53
8.1.1 <i>Betaling af gæld/opsat vedligeholdelse</i>	53
8.1.2 <i>Gaver fra længstlevende ægtefælle</i>	54
8.1.3 <i>Udlodning af udbytte</i>	54
8.2 AFSTÅELSE AF AKTIVER, HERUNDER FAST EJENDOM.....	57
8.3 VSO, KONTO FOR OPSPARET OVERSKUD OG VIRKSOMHEDSOMDANNELSE	58
8.4 UDLODNING AF LÆNGSTLEVENDE ÆGTEFÆLLES AKTIVER	59

9. KONKLUSION..... 61

10. PERSPEKTIVERING 64

11. LITTERATURLISTE..... 65

BILAG:..... 68

BILAG 1 – EKSEMPLER PÅ BOSLODSUDVEKSLING..... 68

BILAG 2 – TIDSMÆSSIG SAMMENHÆNG OG PRISMÆSSIG AFVIGELSE 71

BILAG 3 – GAVE FRA LÆNGSTLEVENDE ÆGTEFÆLLE TIL ARVINGERNE..... 72

Abstract

This thesis is based on an investigation of the dispositions that can be made during life and in a deceased estate, with a view to exempting the deceased estate from taxation or achieving tax and duty savings.

For the correct optimization to be carried out from a tax point of view, it is necessary to know of a number of laws within the area, which influence the tax optimization. In part 1 of the thesis, an introduction to these rules is made, as well as the rules in "dødsboskatteloven", which form the basis for carrying out the optimization.

One of the important areas that requires in-depth knowledge is how the measurement of the estate's tax liability is carried out. This includes which assets and liabilities are included in the measurement of the assets and net worth respectively.

Hereafter, part 2 of the thesis deals with some of the dispositions that can be made during life with a view to exempting the estate from taxation or achieving tax and duty savings. Among other things, the possibility of making a tax-free business conversion, valuation of real estate and one-off payments to pension schemes can be highlighted. There are many ways to optimize tax during life, and therefore only the disposal options that have been found most relevant or interesting to the thesis have been included.

In part 3 of the thesis, the disposal options that can be made in the estate after the death has occurred are discussed. There are not the same opportunities for tax optimization in the estate as there is during life, but there are still several dispositions that can be brought into play and which in certain cases can exempt the estate from taxation. In particular, the possibility of including the assets of the surviving spouse is considered to be particularly interesting.

1. Indledning

Dødsboområdet er et særdeles kompliceret område med et sammenspil af flere forskellige love og regler, som der kræves et indgående kendskab til for at optimere formuen set ud fra en skattemæssig betragtning – både i levende live og i dødsboet.

I mit daglige arbejde oplever jeg, at der ofte ikke er foretaget en skattemæssig optimering af formuen. Det skyldes formegentlig enten, at der ikke er søgt den tilstrækkelige rådgivning, eller at den rådgiver, der er søgt råd hos, alene er specialiseret i arveretten, og ikke har det fornødne kendskab til skattereglerne inden for området. For at få den bedst mulige rådgivning, er det nødvendigt at finde en rådgiver med kendskab til alle de regler, der kan bringes i spil indenfor dødsboområdet, eller at inddrage flere rådgivere med specialiserede kompetencer, som sammen kan yde den fornødne rådgivning.

Den skattemæssige optimering af formuen kan med fordel igangsættes allerede i levende live, da der findes en lang række af muligheder, der dels kan lette bobehandlingen af boet, men som også kan medvirke til opnåelse af en større skattebesparelse. Det er essentielt at få overvejet, om boet kan fritages for beskatning ved at foretage en række dispositioner i levende live, hvorved fortjenester på den tilbageværende del af formuen kan fritages for beskatning. Ligeledes må det overvejes, om der på baggrund af anvendelsen af forskellige skattesatser i levende live og i boet, når boet er skattepligtigt, kan opnås en skattebesparelse ved afståelse af det pågældende aktiv allerede i levende live.

Er der ikke foretaget den tilstrækkelige optimering af formuen i levende live, der medfører, at boet fritages for beskatning, må det i stedet vurderes, om der som led i bobehandlingen kan disponeres på en måde, hvorved boet fritages for beskatning. Er det ikke muligt, må det i stedet overvejes, hvordan der kan disponeres for at minimere skatterne i boet og evt. lette et generationsskifte.

Igangsættes den skattemæssige optimering af formuen i rette tid, kan der lægges en samlet plan for, hvordan hele eller dele af formuen kan fritages for beskatning, og som kan eksekveres løbende inden dødsfaldet og afsluttes i boet. Det ses sjældent, at en sådan plan er udarbejdet, og så må der i stedet optimeres ud fra det udgangspunkt, der forefindes, når boet skal skiftes.

Jeg vil i afhandlingen give en introduktion til de regler, der kræves kendskab til, for at kunne foretage en skattemæssige optimering, for derefter at fremhæve nogle af de tiltag, der kan foretages både i levende live og i boet, som samlet kan medføre skattebesparelser indenfor familiens rammer.

1.1 Problemformulering

Formålet med afhandlingen er at analysere og fortolke gældende regler i skattelovgivningen, for herved at vurdere mulighederne for at skatteoptimere formue ved gave, arveforskud og arv både i levende live og i afdødes bo.

I afhandlingen vil jeg undersøge, hvilke muligheder der findes i skattelovgivningen for at "planlægge" arven, herunder de mulige dispositioner, der kan foretages i levende live og i afdødes bo med henblik på skatteoptimering. I afhandlingen inddrages forskellen mellem skattepligtige og skattefritagne dødsboer, samt hvorledes der kan disponeres for enten at fritage boet fra beskatning eller opnå skattebesparelser.

I min undersøgelse af mulighederne for at "planlægge" arven, vil jeg tage afsæt i en række eksempler, der inddrages løbende, hvor det vurderes at være relevant.

1.2 Afgrænsning

Det er i afhandlingen fundet nødvendigt at inddrage enkelte love og regler uden for det skatteretlige område i det omfang et kendskab hertil er nødvendigt i den skattemæssige optimering af formuen. Af den årsag er der indledningsvist givet en kort introduktion til de arveretlige regler, og dernæst en kort introduktion til den skiftemæssige behandling af et dødsbo.

Fokusset i afhandlingen er på de dødsboer, hvor der foretages et skifte af boet og behandles som et skattemæssigt skiftet bo. Det er disse dødsboer, hvor der kan foretages en række tiltag med henblik på at fritage boet fra beskatning eller ved den rette optimering i levende live, kan opnås skattefrihed for hele eller dele af formuen.

Afhandlingen tager udgangspunkt i de nugældende regler, hvorfor der ses bort fra de regler, der gælder for dødsfald før 2022, testamenter oprettet før 2022 og pensionsordninger med begunstigede oprettet før 2022.

De optimeringsmuligheder der ønskes belyst, er de muligheder der findes indenfor den nære familiekreds. Dvs. for længstlevende ægtefæller og livsarvinger, hvorfor der ikke inddrages mulige dispositionsmuligheder udenfor denne kreds af personer.

Afhandlingens del 2 og 3 tager afsæt i nogle af de muligheder der er for at skatteoptimere inden den nævnte familiekreds, men indeholder ikke en udtømmende gennemgang af alle muligheder der måtte være i de enkelte situationer. En sådan gennemgang vil være nær umulig at udarbejde, da familien og formuen kan være sammensat på mange måder, hvorfor der i så fald må tænkes i adskillige muligheder scenarier. Der er i stedet inddraget en række tiltag, der vurderes at være relevante for en bred gruppe, eller tiltag der er fundet særligt interessant at undersøge nærmere.

Udlodning af aktiver og passiver fra formuen med skattemæssig succession, er et af de områder, der ofte giver anledning til en række overvejelser. Idet det primære fokus i afhandlingen er, at disponere formuen på en sådan vis, at skattefritagelse opnås, eller minimere de samlede skatter og afgifter, er skattemæssig succession udeladt fra afhandlingen.

1.3 Metodeafsnit

Afhandlingens problemstilling er søgt besvaret ved anvendelse af retsdogmatiske metode og retspolitik.

Den retsdogmatiske metode er anvendt til at beskrive og analysere lovens ordlyd og formål for dernæst at fortolke og systematisere gældende ret indenfor dødsboområdet. Hertil er relevante retskilder, retspraksis og den juridiske litteratur inddraget i det omfang, de enkelte kilder er vurderet relevante til besvarelse af problemstillingen. Retskilderne er afvejet overfor hinanden efter kildernes retskildeværdi og anvendt til at fortolke gældende ret.

Afhandlingen tager i overvejende grad udgangspunkt i dødsboskatteloven, men inddrager også øvrige love i det omfang, disse love er relevante til undersøgelsen af mulighederne for at opnå skattebesparelser i levende live og i dødsboet. Lovteksten er i afhandlingen den primære retskilde, men hvor fortolkningen heraf er uklar, er der søgt hjælp i lovforarbejder, retspraksis og den juridiske litteratur.

Retspolitikken kommer til udtryk i afhandlingen de steder, hvor retsstillingen synes uafklaret, eller hvor domsafsigelser kritiseres, og der på grundlag heraf forslås ændringer eller forbedringer til den gældende retsstilling. Den retspolitiske tilgang forudsætter et kendskab til gældende ret, og den retsdogmatiske tilgang er derfor en vigtig forudsætning for, at der i afhandlingen inddrages forslag til ændringer af retstilstanden.

1.4 Afhandlingens opbygning

Afhandlingen er bygget op i tre dele, hvor den første del består i en introduktion samt en analyse af de regler og den retspraksis indenfor dødsboområdet, som danner grundstenen i de dispositioner, der kan foretages med henblik på at opnå skattebesparelser i henholdsvis levende live og i dødsboet. Uden denne grundlæggende viden til hvordan reglerne skal fortolkes og anvendes, er der ikke grundlag for at foretage den skattemæssige optimering.

I anden del af afhandlingen, anvendes den viden, der er opbygget i den første del, til at vurdere nogle af de tiltag, der kan foretages i levende live med henblik på at skatteoptimere. Det kan være at nedbringe formuen tilstrækkeligt til at fritage boet fra beskatning, eller på anden vis opnå skattebesparelser.

I den sidste del af afhandlingen, anvendes også den viden, der er opbygget i den første del, til at belyse nogle af de tiltag der kan foretages i dødsboet. Det kan også være med henblik på at fritage dødsboets fra beskatning, når der ikke er foretaget den tilstrækkelige disponering i levende live, eller på anden vis opnå skattebesparelser.

Afhandlingen afsluttes med en konklusion og perspektivering af de undersøgelser, der er foretaget igennem afhandlingen.

Del 1

2. Fordeling af arv

En undersøgelse af mulighederne for at optimere formuen med henblik på den arv, der skal videregives til den næste generation set ud fra en skattemæssig betragtning, kræver et grundlæggende kendskab til arveloven (herefter benævnt AL) og mulighederne for at fravige den forudbestemte arverækkefølge ved testamente. Dette skyldes, at fordelingen af arven har betydning for, hvordan den skattemæssige optimering i visse tilfælde kan foretages, da der heri skal tages hensyn til arvefordelingen.

Den nuværende arvelov trådte i kræft for dødsfald, der indtrådte efter den. 1. januar 2008¹, og denne indeholder forskellige arveklasser, som definerer, hvordan arven skal fordeles.

Den første arveklasse består af arveladerens livsarvinger, dvs. arveladerens børn, børnebørn, oldebørn og de slægtsarvinger, der måtte komme herefter². Der er ikke nogen grænse for, hvor mange generationer arven kan fordeles ud på, og arven fordeles mellem børnene i en lighedeling. Hvis et barn er afdødt ved døden, indtræder dennes børn mv. i arvelodden³.

Efterlades der ikke nogen arvinger i første arveklasse, går arven videre til anden arveklasse⁴. Denne arveklasse består af forældre, og hvor forældrene arver lige. Er en af forældrene afdødt ved døden, indtræder dennes børn i arvelodden og herefter dennes fjernere livsarvinger. Der er heller ikke i anden arveklasse nogen grænse for, hvor mange generationer arven kan fordeles ud på. Hvis der ikke er nogle livsarvinger efter den afdøde forælder, overgår arven til den anden forælder og dennes livsarvinger.

I det tilfælde der hverken efterlades arvinger i første eller anden arveklasse, går arven videre til tredje arveklasse, der består af bedsteforældre⁵. Arven fordeles også i tredje arveklasse med halvdelen til bedsteforældrene på den ene forælders side og halvdelen til bedsteforældrene på den anden forælders side. Er der en bedsteforælder, der er død, fordeles arven videre til dennes børn, men ikke dennes børns livsarvinger. Arven fordeles altså ikke videre til fætre og kusiner, men overgår i stedet til bedsteforældrene på den anden forælders side.

¹ Indført ved lov nr. 515 af 6. juni 2007.

² Jf. AL § 1, stk. 1.

³ Jf. AL § 1, stk. 2.

⁴ Anden arveklasse reguleres af AL § 2.

⁵ Tredje arveklasse reguleres af AL § 3.

Er der indgået ægteskab, bryder ægteskabet arvefordelingen i AL §§ 1-3. Når arveladeren ikke efterlader sig livsarvinger, indtræder ægtefællen som arving af det hele, mens ægtefællen skal dele arven med livsarvinger efter arveladeren. Har arveladeren to livsarvinger, deler livsarvingerne halvdelen af arven, mens ægtefællen arver den resterende halvdel⁶. Der efterlades dermed ikke nogen arv til anden og tredje arveklasse, når arveladeren har indgået ægteskab.

Hvorledes arven skal opgøres afhænger af, om ægtefællerne har formuefællesskab og/eller skilsmissesæreje, eller om der er fuldstændigt særeje. Har ægtefællerne formuefællesskab og/eller skilsmissesæreje, foretages først en fordeling af hver ægtefælles boslod, og først herefter fordeles arveladerens boslod mellem arvingerne⁷.

Arveloven indeholder i § 15 også en bestemmelse om svogerskabsarv efter længstlevende ægtefælle, som ikke behandles yderligere i afhandlingen.

Ønsker arveladeren ikke arven fordelt ud fra arvelovens bestemmelser, fx hvis arveladeren ønsker ægtefællen stillet bedst muligt, kan fordelingen ændres ved testamente. Arven skal opdeles i henholdsvis tvangsarv på 1/4 og friarv på 3/4, og det er alene friarven, der kan disponeres over ved oprettelse af testamente.

Har arveladeren og ægtefællen to fælles børn, kan ægtefællens arv af arveladerens boslod ikke overstige 7/8, da børnene skal arve minimum halvdelen af tvangsarven svarende til 1/8⁸. Dette er udgangspunktet, men i de tilfælde hvor formuen er en vis størrelse, kan arven dog begrænses for et eller flere børn til maksimalt 1.360.000 kr. (2022-niveau), forudsat at dette er indskrevet i et testamente⁹.

⁶ Jf. AL § 9.

⁷ Se nærmere herom i den juridiske vejledning afsnit C.E.14.8.

⁸ Jf. AL § 5, stk. 2.

⁹ Jf. AL § 5, stk. 2.

3. Introduktion dødsbobeskatning

Når en person afgår ved døden, opstår der et dødsbo. Dødsboet fungerer som en selvstændig juridisk enhed bestående af de aktiver og passiver, som afdøde havde ved dødsfaldet. Formålet med dødsboet er, at få aktiverne og passiverne afviklet samt fordelt arven ud fra den arvedeling, der følger af arveloven eller afdødes testamente.

Behandlingen af dødsboet sker efter dødsboskifteloven¹⁰ (herefter benævnt DSL) og dødsboskatteloven¹¹ (herefter benævnt DBSL), hvor dødsboskifteloven anvendes til håndteringen af selve skiftet, og dødsboskatteloven regulerer den skattemæssige behandling af boet. Den skattemæssige behandling af boet afhænger af, hvilken skifteform arvingerne vælger for boet, mens de skattemæssige forhold også ofte spiller en rolle i forhold til, hvilken skifteform der bør vælges. Det er derfor vigtigt, at arvingerne indledningsvist har gjort sig nogle overvejelser om de skattemæssige konsekvenser ved valg af skifteform, inden det endelige valg træffes.

I dødsboskifteloven findes der forskellige skifteformer, som i hovedtræk kan opsummeres til følgende:

- Boudlæg (DSL kapitel 12)
- Ægtefælleudlæg (DSL kapital 13)
- Uskiftet bo (DSL kapitel 14)
- Forenklet privat skifte (DSL kapital 15, §§ 33-35)
- Privat skifte (DSL kapitel 15, §§ 25-32)
- Bobestyrerskifte (DSL kapitel 16)

I dødsboer med en vis formue, er boudlæg og ægtefællesudlæg udelukket, idet der gælder en række beløbsgrænser for, hvornår disse skifteformer kan anvendes. Boudlæg kan kun ske i dødsboer med værdier under 47.000 kr. (2022-niveau)¹², og ægtefælleudlæg ved værdier under 820.000 kr. (2022-niveau)¹³. I beløbsgrænsen for ægtefælleudlæg medregnes også livsforsikringsbeløb og pensionsudbetalinger¹⁴.

¹⁰ Indført ved lov nr. 383 af 22. maj 1996 med ikrafttræden den 1. januar 1997.

¹¹ Indført ved lov nr. 1221 af 27. december 1996 med virkning for dødsfald fra 1. januar 1997.

¹² Jf. DSL § 18.

¹³ Jf. DSL § 22, stk. 1 og AL § 11, stk. 2.

¹⁴ Jf. AL § 11, stk. 3.

Ved valg af de øvrige skifteformer, findes der ikke beløbsgrænser for, hvornår skifteformen kan anvendes. Det er derfor også disse skifteformer, som i overvejende grad kræver nogle skattemæssige overvejelser, inden skifteformen fastlægges.

Den skattemæssige behandling af dødsboer kan opdeles i følgende hovedtræk:

- Dødsboer, der behandles som selvstændige skattesubjekter (DBSL kapitel 2-9)
- Dødsboer, hvor den længstlevende ægtefælle indtræder som skattesubjekt i stedet for boet, og hvor beskattningen sker hos den længstlevende ægtefælle med skattemæssig succession (DBSL kapitel 10-12)
- Dødsboer, der behandles som boudlæg, hvor der ikke sker nogen skiftebehandling (DBSL kapitel 13)

De dødsboer, hvor den længstlevende ægtefælle indtræder som skattesubjekt i stedet for boet, kaldes også skattemæssigt uskiftet boer, og reguleres skattemæssigt efter DBSL §§ 58-75, mens de dødsboer, der behandles som selvstændige skattesubjekter, kaldes skattemæssigt skiftet boer og reguleres skattemæssigt efter DBSL §§ 2-57.

Arvingerne vil ofte foretrække, at boet fritages for beskattning, både fordi det forenkler processen for bobehandlingen, men også fordi arvingerne kan undgå beskattning af de aktiver, der findes i boet med skattepligtige fortjenester. Det er dog ikke altid den mest hensigtsmæssige løsning, idet der kan opnås visse nedslag i skatten i et skattepligtigt bo. Der bør derfor altid foretages en konkret vurdering af, hvad der vil være den mest hensigtsmæssige skifteform i hvert enkelt tilfælde.

I de tilfælde, hvor boet som udgangspunkt ikke er skattefritaget, er det samtidig værd at være opmærksom på, om der er nogle hensigtsmæssige måder at planlægge boet, hvorved skattefrihed eventuelt kan opnås, eller beskattningen kan minimeres. Denne planlægning kan med fordel igangsættes allerede i levende live, hvor der findes flere muligheder for at skatteoptimere.

4. Skattemæssig behandling af skifteformerne

Den skattemæssige behandling af boet, afhænger som angivet i forrige afsnit af, hvilken skifteform arvingerne har valgt. For at give arvingerne det bedste grundlag for valg af skifteform og rådgivning om optimeringsmulighederne i boet, er det som rådgiver vigtigt at kende til den skattemæssige behandling af de forskellige skifteformer.

Dette afsnit indeholder en kort introduktion til, hvorledes boet behandles skattemæssigt ved valg af de forskellige skifteformer. Behandlingen af boudlæg er dog udeladt, da denne skifteform kun er relevant for de boer, hvor der er værdier for under 47.000 kr. (2022-niveau)¹⁵.

4.1 Skattemæssigt uskiftede boer

De dødsboer, der skattemæssigt behandles som et uskiftet bo efter reglerne i DBSL §§ 58-79, er de boer, der efter DSL skiftes som uskiftet bo uden partielt skifte, ægtefælleudlæg eller forenklet privat skifte, hvor længstlevende er eneste arving¹⁶. Hvis længstlevende er eneste legale arving, skiftes boet som hovedregel også som et skattemæssigt uskiftet bo, hvis dette ikke aktivt fravælges i forbindelse med indsendelse af åbningsstatus, og at der forinden er truffet valg om at lade boet skifte ved privat skifte eller som et bobestyrer bo¹⁷. Skiftes boet derimod ved et forenklet privat skifte, finder reglen i DBSL § 58, stk. 5 ikke anvendelse, og boet betragtes skattemæssigt, som et uskiftet bo¹⁸.

Når boet behandles som et skattemæssigt uskiftet bo, indtræder længstlevende som skattesubjekt og succederer skattemæssigt i afdødes skattepligt¹⁹. Længstlevende ægtefælle beskattes således af afdødes indkomst fra udløbet af indkomståret forud for dødsfaldet og indtil dødsdagen²⁰, og længstlevende ægtefælle indtræder herefter i afdødes skattemæssige stilling. Hvis afdøde havde en aktiesparekonto ved dødsfaldet, kan længstlevende dog ikke indtræde i denne, jf. aktiesparekontolovens § 12, stk. 2, som i stedet anses for lukket pr. dødsdagen og udloddes til boet. Ligeledes kan længstlevende ægtefælle vælge ikke at indtræde i afdødes forskudsafskrivninger samt indskud på etablerings- og iværksætterkonto²¹.

¹⁵ Jf. DSL § 18.

¹⁶ Jf. DBSL § 58, stk. 1.

¹⁷ Jf. DBSL § 58, stk. 5.

¹⁸ Jf. DBSL § 58, stk. 1, nr. 3.

¹⁹ Jf. DBSL § 59, stk. 1.

²⁰ Benævnes også som mellempærioden og er beskrevet yderligere i afsnit 4.2.

²¹ Jf. DBSL § 58, stk. 2.

Retsvirkningen af succession er, at længstlevende ægtefælle anses for at have anskaffet aktiver og passiver, der tilhørte boet, med samme hensigt, samme anskaffelsessummer og på samme tidspunkter, som afdøde. Når aktiverne og passiverne afstås, skal længstlevende ægtefælle derfor også afregne den latente skat, der hvilede på aktiverne og passiverne ved overgangen til den længstlevende ægtefælle.

Arvingerne og herunder særligt ægtefællen bør være opmærksom på, at behandling af boet efter reglerne som skattemæssigt uskiftet boer ikke altid er den bedste løsning. Det skyldes, at man ved valg af en skifteform, der resulterer i et skattemæssigt skiftet bo, eller ved tilvalg af reglen i DBSL § 58, stk. 5, kan fritage nogle af de skattepligtige fortjenester fra beskatning.

Som eksempel herpå kan være et ægtepar med to fælles børn, hvor der i afdødes bodel var aktier i Novo Nordisk til en samlet værdi på 3.000.000 kr. og en skattepligtig fortjeneste på 2.500.000 kr. Det forudsættes, at ægteparret ikke har realiseret andre aktier eller modtaget udbytte inden dødsdagen (år 2022), hvorved skatten kan opgøres til 1.032.840 kr.²² Afdøde havde i øvrigt ikke øvrige aktiver og passiver og boet forudsættes at være skattefritaget efter boslodsudveksling²³.

I det konkrete tilfælde vil den længstlevende overtage den latente skat, der hviler på aktiebeholdningen, hvis uskiftet bo vælges som skifteform, hvorved længstlevende ægtefælle succederer i afdødes skattemæssige stilling. Ved realisering af gevinsterne hos den længstlevende ægtefælle, vil dette resultere i beskatning af fortjenesterne på aktierne. Havde længstlevende ægtefælle og arvingerne i stedet valgt at skifte boet ved privat skifte, hvorved boet også behandles skattemæssigt som et skiftet bo, vil den latente skat på 1.032.840 kr. være omfattet af skattefritagelsen for boet og aktierne kunne være afstået skattefrit i boet²⁴.

Dette er blot et eksempel på, hvor vigtigt det er for rådgiveren at få inddraget alle tænkelige scenarier i rådgivningen af klienten allerede ved valg af skifteform.

4.2 Skattemæssigt skiftede boer

De boer, der hverken behandles skattemæssigt som boudlæg eller skattemæssigt uskiftede boer, omfattes af reglerne for skattemæssigt skiftede boer i DBSL §§ 2-57. Skattemæssigt skiftede boer er selvstændige

²² $(2 \times 57.200 \text{ kr.} = 114.400 \text{ kr.}) \times 27\% + ((2.500.000 \text{ kr.} - 114.400 \text{ kr.} = 2.385.600 \text{ kr.}) \times 42\%) = 1.032.840 \text{ kr.}$

²³ Se nærmere om betingelserne for skattefritagelse i afsnit 6.

²⁴ Se nærmere herom i afsnit 4.3.1.

skattesubjekter, og omfatter både de skattepligtige og skattefritagne boer. Det afgørende for at blive omfattet af reglerne i DBSL §§ 2-57 er, hvilken skifteform arvingerne har valgt.

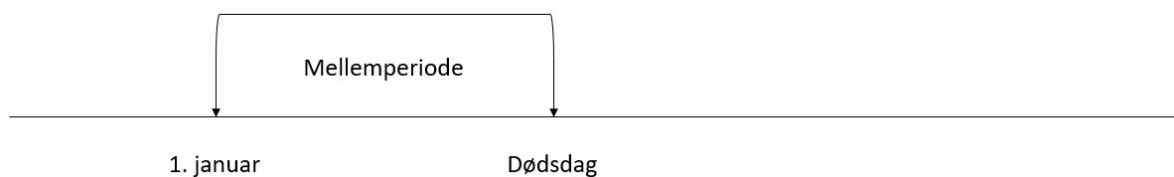
De skifteformer, som betragtes som selvstændige skattesubjekter og omfattes af reglerne for skattemæssigt skiftede boer, er oplyst i DBSL § 2, stk. 2 og omfatter:

- Skiftede boer, som både omfatter privat skifte og skifte ved bobestyrer
- Uskiftet bo med partielt skifte
- Fuldstændig skifte af uskiftet bo
- Privat skifte hvor længstlevende er eneste legale arving og som udleveres til længstlevende ægtefælle efter § 58, stk. 1, nr. 4, men hvor skattemæssigt skifte er tilvalgt efter DBSL § 58, stk. 5
- Begrænset skattepligtige boer
- Genoptagelsesboer
- Insolvente boer

Når man har at gøre med et skattemæssigt skiftet bo, skal det vurderes om boet er fritaget fra beskatning, fordi boets aktiver eller nettoformue ikke overstiger beløbsgrænserne i DBSL § 6, stk. 1, eller om der er tale om et skattepligtigt bo, idet den efterfølgende beskatning afhænger heraf.

I de skattefritagne boer anvendes begrebet mellempriode for den periode, der løber fra afdødes sidste indkomstår, som normalvis vil være den 1. januar, medmindre afdøde havde forskudt indkomstår og indtil dødsdagen. Det er denne periode, der i visse tilfælde kan være nogle skattemæssige forhold, der skal afklares, mens perioden efter dødsdagen er skattefritaget.

Figur 1

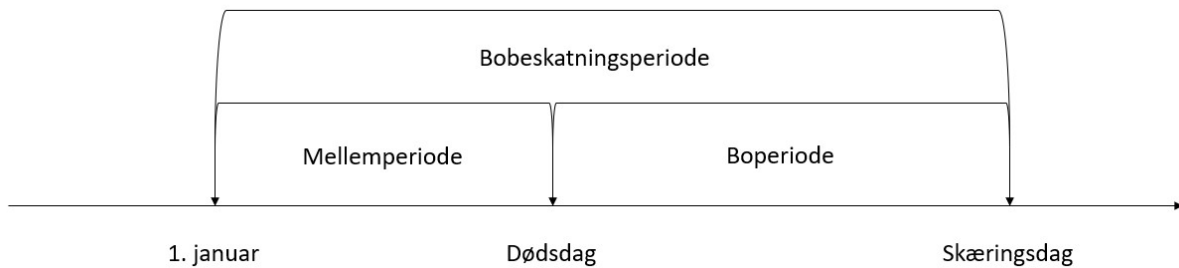


Kilde: Egen tilvirkning

I de skattepligtige boer udvides mellemprioden med en boperiode, som samlet betegnes som bobeskatningsperioden. Boperioden løber fra dødsdagen og indtil skæringsdagen, mens

bobeskatningsperioden løber fra afdødes sidste indkomstår og indtil skæringsdagen, altså bestående af både mellemprioden og boperioden²⁵.

Figur 2



Kilde: Egen tilvirkning

Bobeskatningsperioden vil ofte strække sig over to indkomstår, idet skæringsdagen i de skattepligtige boer kan fastsættes til senest den måned, hvori 1-årsdagen for dødsfaldet er placeret. I de skattepligtige boer, vil der være skattemæssige forhold at tage hensyn til i hele bobeskatningsperioden.

4.2.1 Skattefritagne boer

Når et bo er skattefritaget efter DBSL § 6, stk. 1, betyder det, at boet ikke skal betale skat af de indtægter og avancer, der opstår efter dødsdagen, med undtagelse af udbytter modtaget i boet, hvor der allerede er indeholdt udbytteskat i forbindelse med udbetalingen²⁶. Sådanne skatter anses for værende endelige.

At boet er skattefritaget, betyder også, at arvingerne overtager værdierne i boet til de værdier, som er anført i boopgørelsen, og som til beregning af fremtidige fortjeneste eller tab udgør arvingernes anskaffelsessumme. Der sker således ikke skattemæssig succession ved overgangen af værdierne til arvinger, idet de latente skatter bortfalder som følge af at boet er skattefritaget.

Der gælder også det udgangspunkt, at allerede betalte skatter i mellemprioden, såsom A-skatter indeholdt fra løn, pension og lign, B-skatter der er pålignet og forfaldne inden dødsdagen, udbytteskat af udbytter deklareret i mellemprioden og frivillige indbetalinger af forskudsskat, anses for at være endelige²⁷.

²⁵ Jf. DBSL § 19, stk. 2, 1. pkt.

²⁶ Jf. DBSL § 6, stk. 1, 2. Pkt.

²⁷ Jf. DBSL § 12.

Hvis arvingerne eller Skattestyrelsen vurderer, at de betalte skatter står i misforhold til de faktiske skatter, der skal betales, er der i DBSL § 13, stk. 1 mulighed for at begære afsluttende ansættelse for mellemprioroden.

Ønsker boet og dermed arvingerne at begære afsluttende ansættelse, fordi der forventes eller er konstateret en overskydende skat i mellemprioroden, skal det ske senest 6 måneder efter dødsfaldet eller senest 2 måneder efter, der er truffet afgørelse om boets behandling, såfremt denne afgørelse er truffet senere end 4 måneder fra dødsdagen. Selvangivelsen for mellemprioroden indleveres samtidig med begæringen²⁸.

Er det derimod Skattestyrelsen, der begærer afsluttende ansættelse, skal det ske senest 3 måneder efter, åbningsstatussen er indsendt, hvorefter boet har 3 måneder til at indlevere selvangivelse for mellemprioroden²⁹.

Der kan opstå situationer, hvor afsluttende ansættelse for mellemprioroden er obligatorisk, som er oplistet i DBSL § 13, stk. 5. Det inkluderer eksempelvis den situation, hvor afdøde i indkomståret forud for dødsfaldet, anvendte virksomhedsordningen på sin personlig ejet virksomhed og havde opsparet overskud med tillæg af virksomhedsskat på minimum 180.100 kr. (2022-niveau)³⁰.

Når der begæres afsluttende ansættelse for mellemprioroden, skal afdødes indkomster opgøres sammen med de skatter, som allerede er betalt eller var forfaldne på dødsdagen. I opgørelsen gives der et nedslag i skatten svarende til mellempriorodefradraget på 2.300 kr. (2022-niveau) pr. påbegyndt måned fra indkomstårets begyndelse og til og med den måned hvori dødsfaldet er sket³¹.

Indkomsten i mellemprioroden beskattes med en proportional skat på 50%, dog undtaget boets aktieindkomst, som beskattes efter det samme progressionsgrænser og skattesatser som i levende live.

²⁸ Jf. DBSL § 13, stk. 2.

²⁹ Jf. DBSL § 13, stk. 3.

³⁰ Beløbsgrænsen reguleres efter DBSL § 10, stk. 1.

³¹ Jf. DBSL § 14, stk. 2.

Viser opgørelsen for mellemprioden et tilgodehavende i boets favør, der overstiger 3.400 kr. (2022-niveau), udbetales den overskydende skat til boet³². Er der derimod opstået en restskat, skal boet indbetale denne til Skattestyrelsen, hvis restskatten overstiger 38.700 kr. (2022-niveau) og kun for den del af restskatten, der overstiger grundbeløbet³³.

Arvingerne, og herunder den af arvingerne udpegede rådgiver, bør altid foretage en beregning af skatten for mellemprioden i forbindelse med bobehandlingen, som kan danne grundlag for vurderingen af, om der skal begæres afsluttende ansættelse for mellemprioden.

4.2.2 Skattepligtige boer

De skattepligtige boer beskattes grundlæggende ud fra de samme principper, som gælder for mellemprioden for de skattefritagne boer, når der foretages afsluttende ansættelse. Til forskel fra det skattefritagne bo, udvides skattepligten til at omfatte hele bobeskatningsperioden, og som opgøres samlet. Der skal derfor ikke udarbejdes særskilte opgørelser og selvangivelser for henholdsvis mellempriode og bopriode, men derimod udarbejdes en opgørelse og selvangivelse for hele bobeskatningsperioden.

Boet succederer fuldstændigt i afdødes skattemæssige stilling, hvilket betyder, at boet anses for at have erhvervet afdødes aktiver og passiver på samme tidspunkter, til samme værdier og med samme hensigt som afdøde³⁴.

Boets skattepligt omfatter indkomster og avancer fra boets aktiver og passiver i hele bobeskatningsperioden, dog undtaget fra værdier der er aconto udloddet til arvingerne, hvor boets skattepligt ophører på udlodningsdagen³⁵. Aconto udlodning forudsætter samtidig, at boet inden 4 uger fra udlodningsdagen, giver Skattestyrelsen besked om aconto udlodningen førend aconto udlodning kan tillægges skattemæssig betydning. Er meddelelse ikke foretaget rettidigt, må aconto udlodningen i stedet tillægges skattemæssig betydning fra en ny fastsat udlodningsdag, hvor der er indgivet rettidig meddelelse til Skattestyrelsen eller fra boets skæringsdag³⁶.

³² Jf. DBSL § 15, stk. 5.

³³ Jf. DBSL § 15, stk. 4.

³⁴ Jf. DBSL § 20, stk. 1.

³⁵ Jf. DBSL § 5, stk. 2.

³⁶ Gianelli, Karsten, Dødsboskatning, side 156.

Beregningen af skatten for hele bobeskatningsperioden sker tilsvarende med mellemprioroden for de skattefritagne boer, med en proportional skat på 50% og for aktieindkomst med de samme skattesatser og beløbsgrænser som gælder i levende live³⁷. Nedslaget i skatterne i bobeskatningsperioden udvides udover mellempriorodefradraget til også at omfatte et bofradrag, der opnås pr. påbegyndt måned fra måneden efter den måned, hvori dødsfaldet er sket og til og med den måned, hvori skæringsdagen er placeret³⁸. Bofradraget udgør 6.200 kr. (2022-niveau) og kan maksimalt udgøre 12 måneder.

Bobeskatningsperioden løber ofte over to indkomstår, når der er tale om et skattepligtigt bo, hvor arvingerne kan have en fordel ved at fastsætte skæringsdagen til måneden, hvori 1-års dagen for dødsdagen er placeret, for derved at opnå det størst mulige bofradrag. I den situation, kan skattereglerne have ændret sig fra det ene indkomstår til det næste, og i så fald er det indkomståret, hvori dødsfaldet er sket, der er afgørende for, hvilke regler der skal anvendes.

I afsnit 3 nævnes det, at et skattefritaget dødsbo ikke altid er det mest hensigtsmæssige for arvingerne. Årsagen hertil skal blandt andet findes i mellempriorodefradraget og bofradraget, som kan være medvirkende til, at de allerede betalte forskudsskatter overstiger den beregnede dødsboskat, hvorved der opstår en overskydende skat, der udbetales i boet³⁹. Det gælder uanset størrelsen på den overskydende skat, da der ikke gælder de samme beløbsgrænser for udbetaling samt opkrævning af restskatter, der gør sig gældende ved afsluttende ansættelse for mellemprioroden i et skattefritaget dødsbo.

Hvis boet eksempelvis er skattepligtigt, fordi beløbsgrænserne i DBSL § 6, stk. 1 overskrides, men boet ikke indeholder værdier, der er skattepligtige – det kunne blandt andet være, hvis afdødes eneste aktiv består af et parcelhus omfattet af ejendomsavancebeskatningslovens § 8, stk. 1 (herefter benævnt EBL) – vil det betyde, at boet kan opnå et stort fradrag bestående af bofradrag i 12 måneder, men uden at der er en indkomst, der skal beskattes. I det mellemprioroden og boperioden beskattes samlet, kan bofradragene dermed anvendes i afdødes indkomst i mellemprioroden, hvilket kan resultere i tilbagebetaling af allerede indbetalte skatter.

I dette eksempel, vil det være mest hensigtsmæssigt for arvingerne, at boet er skattepligtigt, hvorved beboholdningen forøges med den overskydende skat.

³⁷ Jf. DBSL § 30, stk. 1.

³⁸ Jf. DBSL § 30, stk. 2.

³⁹ Jf. DBSL § 89.

4.3 Kombinationsmuligheder

Når den afdøde efterlader sig både delingsformue og/eller skilsmissesæreje og fuldstændigt særeje, vil der som udgangspunkt opstå to boer⁴⁰. Der vil opstå et bo bestående af delingsformuen og/eller skilsmissesærejet, som kaldes fællesboet, og et bo bestående af det fuldstændige særeje, også kaldet særboet.

Fællesboet kan overtages af den længstlevende ægtefælle som et skattemæssigt uskiftet bo og særboet kan behandles som et skattemæssigt skiftet bo efter DBSL kapitel 11, hvorved der både opstår et skattemæssigt uskiftet bo og et skattemæssigt skiftet bo.

I det tilfælde, skiftes særboet på samme vis som øvrige skattemæssigt skiftede boer, dog med de undtagelser der følger af DBSL §§ 68-69⁴¹. Det betyder også, at der skal foretages en måling af særboets skattepligt, og at særboet herefter behandles skattemæssigt efter bestemmelser i DBSL kapitel 4 eller 5 afhængig af boets skattepligt. Tilsvarende skiftes fællesboet efter de samme regler, der gælder for øvrige skattemæssigt uskiftede boer.

Denne kombinationsmulighed kan være hensigtsmæssig, når bestemte aktiver alene skal tilfalde afdødes livsarvinger, eller hvis bestemte aktiver ønskes skiftet ved dødsfald og kan samtidig medføre skattefritagelse for disse aktiver. Det skyldes, at skattepligtsmålingen kun foretages på baggrund af særboet uden at medregne værdierne fra delingsformuen og/eller skilsmissesærejet, når der ikke sker skifte i samme indkomstår⁴².

Idet værdierne fra delingsformuen og/eller skilsmissesærejet overgår til længstlevende ægtefælle, holdes de uden for skiftet af særboet. Det betyder, at det kun er de indtægter og udgifter, der stammer fra særboets aktiver og passiver, der kan underlægges beskatning i mellempærioden eller i bobeskatningsperioden⁴³. Øvrige indtægter, der ikke er afkast fra formuegoder, såsom løn, pensions mv., overgår også til beskatning hos længstlevende ægtefælle og inddrages således ikke i særboet⁴⁴. Det medfører samtidig, at det kun er de betalte skatter, der kan henføres til særboet, der indgår i

⁴⁰ Jf. DBSL § 58, stk. 3, 1. pkt.

⁴¹ Jf. DBSL § 67.

⁴² Se nærmere herom i afsnit 5.

⁴³ Jf. DBSL §§ 68 og 69.

⁴⁴ Dette fremgår af den juridiske vejledning afsnit C.E.4.3.2.2.2.

skatteopgørelsen for henholdsvis mellemprioden for det skattefritagene bo og bobeskatningsperioden for det skattepligtige bo.

5. Boets indkomst

I den skattemæssige optimering af de boer der behandles som selvstændige skattesubjekter, skal boets aktiver og passiver planlægges på en sådan vis, at boet skal betale den lavest mulige skat. Det er derfor vigtigt at have styr på, hvilken indkomst der indgår i boet og derved skal beskattes, når boet er skattepligtigt, eller hvilken indkomst der er fritaget fra beskatning, når boet er skattefritaget⁴⁵.

Udgangspunktet er, at de indtægter og udgifter, der stammer fra boets aktiver og passiver og dermed også er omfattet af skiftet, er dem, som indgår i boets indkomst⁴⁶. Var afdøde gift ved dødsfaldet, var det tidligere således, at også indtægter og udgifter fra den længstlevende ægtefælles bodel og/eller skilsmissesæreje blev beskattet i boet⁴⁷. Dette er dog ikke længere tilfældet, hvorfor det kun er indtægter og udgifter fra de aktiver og passiver, der indgår i afdødes boslod, der indgår i boet.

Den skatteretlige fordeling af aktiverne og passiverne følger den civile retlige fordeling. Derfor er det fordelingen i boopgørelsen og i en særskilt opgørelse udarbejdet efter DSL § 76 for længstlevende ægtefælles aktiver og passiver, der lægges til grund for fordelingen⁴⁸.

Det betyder, at der er mulighed for at inddrage de aktiver og passiver, som tilhører den længstlevende ægtefælles bodel i skiftet, når disse som led i boslodsudveksling udloddes til andre arvinger og legatarer. I sådanne tilfælde anses gevinst og tab herfra for at tilhøre dødsboet og skal indregnes som dødsboets indkomst⁴⁹.

Når den længstlevende ægtefælle har formue, hvorpå der hviler latente skatter, mens det ikke gør sig gældende for afdødes formue, og boet er skattefritaget, bør det overvejes om længstlevendes ægtefælles formue skal udloddes til de øvrige arvinger og legatarer som led i skiftet, for derved at fritage de skattepligtige fortjenester fra beskatning.

En rådgiver er på baggrund af denne mulighed nødsaget til at kende til både afdødes og længstlevende ægtefælles økonomi samt evt. at opgøre skattepligtige fortjenester på både afdøde og længstlevende

⁴⁵ Se nærmere om måling af boets skattepligt i afsnit 6.

⁴⁶ Jf. DBSL § 4, stk. 1.

⁴⁷ Werlauff, Erik, Arv & skifte, side 210.

⁴⁸ Jf. DBSL § 4, stk. 3.

⁴⁹ Jf. DBSL § 4, stk. 2.

ægtefælles formue, for derved at finde frem til den del af delingsformuen og/eller skilsmisssæreje med de største latente skatter.

6. Skattepligtsmåling

Hvorvidt boet er skattepligtigt eller skattefritaget, har stor betydning for optimeringsmulighederne, og derfor må det indledningsvist fastlægges, om boet skal betale skat af indkomsterne i boet.

I DBSL § 6, stk. 1 findes afgrænsningen af skattepligten, hvoraf det fremgår, at boet er fritaget fra beskatning, når aktiverne og nettoværdien opgjort efter handelsværdien på skæringsdagen ikke overstiger 3.070.100 kr. (2022-niveau). Aktiverne og nettoformuen må således godt være lig med beløbsgrænsen, hvilket også er den formulering, der er anvendt i den juridiske vejledning⁵⁰.

Det er den af boet indleverede boopgørelse, som danner grundlag for skattepligtsmålingen og dermed også de i boopgørelsen anførte aktiver og passiver, dog med enkelte undtagelser⁵¹. Nettoformuen opgøres som forskellen mellem de opgjorte aktiver og passiver.

I målingen af boets skattepligt indgår den beregnede boafgift og eventuel tillægsboafgift ikke. Tilsvarende indgår de aktiver og passiver der er fremhævet i nedenstående afsnit heller ikke.

6.1 Hvad indgår i aktiverne?

I boets aktiver medregnes de aktiver, der er i behold på skæringsdagen i boopgørelsen og de aktiver, der som led i bobehandlingen er udloddet til længstlevende ægtefælle, arvingerne eller legatarer. De udloddede aktiver indgår i boopgørelsen til den værdi, aktivet er udloddet til, og det er derfor også denne værdi, der danner grundlag for skattepligtsmåling.

Det er væsentligt, at boet giver besked til Skattestyrelsens senest 4 uger efter, at der udloddes værdier til længstlevende ægtefælle, arvinger eller legatarer som beskrevet i afsnit 3.3.2. Har boet ikke givet rettidig besked, tillægges successionen ikke skattemæssig værdi fra dette tidspunkt, hvorved boet ikke har fået fastlåst værdien på udlodningstidspunktet. I den situation er boet nødsaget til at fastsætte en ny dato for aconto udlodning og give Skattestyrelsen besked senest 4 uger efter den nye udlodningsdato. Alternativt vil aconto udlodningen blive anset for at være foretaget på skæringsdagen i boopgørelsen.

⁵⁰ Den juridiske vejledning afsnit C.E.3.1.5.1.1.

⁵¹ Se nærmere om undtagelserne og hvordan målingen foretages i afsnit 6.1-6.4.

Den manglende meddelelse til Skattestyrelsen medfører, at indtægter og udgifter fra aktivet eller passivet placeres i boet, indtil der er fastsat en ny udlodningsdato eller indtil boets skæringsdag. Det kan også medføre, at boet grundet en stigning i aktivets eller passivets værdi, ikke fritages fra beskatning.

I skattepligtmålingen medregnes i aktiverne ikke fast ejendom omfattet af EBL § 8, en andel svarende til stuehusværdien med tilhørende grund og have eller værdien af ejerboligen, jf. EBL § 9, stk. og værdien af fast ejendom, som er benævnt i DBSL § 27, stk. 3⁵².

De nævnte ejendomme svarer til de ejendomme eller den del af ejendommen, som afdøde selv kunne have afstået skattefrit, hvis afdøde havde afstået ejendommen i levende live. Særreglen i DBSL § 27, stk. 3 omfatter de ejendomme, der er omfattet af parcelhusreglen i EBL § 8, stk. 1, men hvor afdøde forud for dødsfaldet har anmodet om udstykning, og hvor sagsbehandlingen først afsluttes efter dødsfaldet.

I DBSL § 6, stk. 5 fremgår det ikke, at andelslejligheder, der opfylder bopælskravet i EBL § 8, stk. 4⁵³, skal sidestilles med de øvrige ejendomme nævnt i bestemmelsen, men ses der nærmere på bemærkninger fra indførelsen af bestemmelsen i 2008, vil en udvidet fortolkning også omfatte sådanne ejendomme⁵⁴.

Det er kun de tilfælde, hvor den pågældende ejendom er udloddet til længstlevende ægtefælle, arvinger eller legatarer, at værdien ikke medregnes i aktiverne, idet der ved et salg til tredjemand foretages indregning af nettoværdien i skattepligtmålingen⁵⁵.

6.1.1 Frivillig indbetaling af skatter

I den seneste praksis indenfor dødsboområdet og skattepligtmåling i dødsboer, er det også blevet afgjort, at frivilligt indbetalte forskudsskatter skal holdes ude af aktiverne. Dette på trods af, at der tidligere har været en opfattelse af, at sådanne skatter skal indgå i aktiverne⁵⁶. Med Højesterets afgørelse i SKM2021.112.HR, hvor der var enighed blandt de 5 deltagende dommere, er der ændret på dette udgangspunkt. I hvert fald i det tilfælde, at de indbetalte forskudsskatter er foretaget på baggrund af realiserede fortjenester i mellemprioriden.

⁵² Jf. DBSL § 6, stk. 5.

⁵³ Jf. aktieavancebeskatningslovens (herefter benævnt ABL) § 15.

⁵⁴ Dette fremgår af bemærkningerne til nr. 9 i LFV 2008-06-03 nr. 159.

⁵⁵ Se nærmere herom i afsnit 6.3.

⁵⁶ Karsten Gianelli anfører dette synspunkt i bogen dødsbobebskatning på side 113. Det må formodes, at dette synspunkt er forladt efter afgørelsen fra Højesteret i SKM2021.112.HR.

Afgørelsen fra Højesteret, kan umiddelbart fortolkes således, at det kun gælder, når de indbetalte forskudsskatter er begrundet i faktisk realiserede fortjenester, og vil derfor ikke nødvendigvis være gældende, hvis der indbetales forskudsskatter uden realisering af gevinster forud for indbetalingen. Formålet vil derved alene være at bringe boets formue under grænsen i DBSL § 6, stk. 1, uden at der var noget grundlag for indbetalingen.

I den konkrete sag, blev der foretaget frivillige indbetalinger på i alt 6.308.742 kr. fordelt med 2.328.742 kr. den 15. marts 2016 og 3.980.000 kr. den 22. marts 2016. Indbetalingerne skete på baggrund af realiserede fortjenester kort tid forinden, og alle transaktionerne fandt sted, inden moderen afgik ved døden den 26. marts 2016. Hertil anførte Højesteret i begrundelsen:

”I hvert fald under disse omstændigheder tiltræder Højesteret, at den frivillige indbetaling på i alt 6.308.742 kr. ikke skal indgå i boets aktiver eller nettoformue ved afgørelsen af boets skattemæssige status, jf. dødsboskattelovens § 6, stk. 1.”

Højesteret var endvidere af den opfattelse, at det ikke ændrer på resultatet, at de frivillige indbetalinger alene måtte være indbetalt med det formål, at dødsboet blev gjort skattefritaget. Der blev ligeledes lagt vægt på, at dispositionerne civilretligt var bindende for parterne.

Det var Skattestyrelsens opfattelse, at fordi skatterne ikke var forfaldne på indbetalingstidspunkt i henhold til ordlyden i DBSL § 12, var de frivillige indbetalinger efter kildeskattelovens § 59 (herefter benævnt KSL) ikke omfattet heraf og skulle i stedet medregnes som et aktiv i boet.

Henset til, at boet i stedet kunne have valgt at forhøje indkomsterne i afdødes forskudsopgørelse, hvorved et tilsvarende beløb ville blive opkrævet som forfalden B-skat, kan argumentet synes ulogisk, idet indbetalinger af forskudsskatter af faktisk realiserede fortjenester, må sidestilles hermed. Opkrævning af B-skat der er forfaldne, vil fragå i opgørelsen af aktiverne, idet skatterne anses for endelige i et skattefritaget bo, medmindre der anmodes om afsluttende ansættelse efter DBSL § 13⁵⁷.

⁵⁷ Jf. DBSL § 12, stk. 1.

I den sammenhæng må ordlyden i DBSL § 12 også fremhæves sammen med den juridiske vejledning afsnit C.E.3.2.4.2.1. I DBSL § 12 anvendes ordene "*foreløbige indkomstskattebeløb*", som i den juridiske vejledning er defineret til at omfatte "*Beløb som den skattepligtige har indbetalt i henhold til KSL § 59*"⁵⁸.

Afgørelsen synes med udgangspunkt heri at være korrekt, idet Skattestyrelsen også selv definerer forskudsskatter indbetalt i henhold til KSL § 59 som værende endelige. De kan derfor ikke anses for at være omfattet af aktiverne i skattepligtsmålingen på samme vis som A-skatter, B-skatter mv.

Problematikken i sagen ved Højesteret skal ses i sammenhæng med DBSL § 6, stk. 4, der fik sin nugældende ordlyd i 2008⁵⁹. Bestemmelsen blev ændret i 2008 således, at skattekrav fra boet eller mellempærioden ikke skulle indgå i hverken aktiverne eller nettoformuen ved skattepligtsmålingen, idet der forud for indførslen ikke kunne skabes klarhed om, hvornår boet var skattefritaget, når skatterne blev medregnet. Uklarheden bestod i, at vurderingen af boets skattepligt kunne gå i ring, idet tilbagebetaling af skat, som skulle indgå i boet, derved vil medføre, at boet er skattepligtigt med den konsekvens, at skatterne skal betales igen. Det var derfor nødvendigt at indsætte en generel regel om, at skatter hidrørende fra dødsboet eller mellempærioden ikke skulle indgå i boets aktivmasse eller nettoformue⁶⁰.

Med bestemmelsen i DBSL 6, stk. 4, kan der reelt opstå en situation, hvor der foretages frivillige indbetalinger uden grundlag i faktisk realiserede fortjenester, som derved bringer boet under grænserne i DBSL § 6, stk. 1. Er det tilfældet, og begæres der samtidig afsluttende ansættelse af boet efter bestemmelsen i DBSL § 13, vil de indbetalte forskudsskatter blive udbetalt til boet igen, men uden at de skal indgå i skattepligtsmålingen⁶¹.

Der vil på den måde opstå en uhensigtsmæssig situation, og som formegentlig ikke har været tiltænkt ved indførslen af DBSL § 6, stk. 4 med den nuværende ordlyd. Der kan ligeledes spekuleres i, at denne konstruktion er årsagen til, at Højesteret anvender formuleringen "*I hvert fald under disse omstændigheder...*", for derved ikke at åbne op for yderligere skattespekulation.

I det tilfælde, at myndighederne og herunder skatteministeriet ikke ønsker, at det skal være muligt at lave frivillige indbetaling af forskudsskatter, for derved at fritage boet fra beskatning, må det foreslås, at DBSL §

⁵⁸ Den juridiske vejledning afsnit C.E.3.2.4.2.1 pkt. e.

⁵⁹ Ved lov nr. 521 af 17. juni 2008 med ikrafttræden 1. juli 2008.

⁶⁰ Folketingstidende 2007-08, 2. samling, tillæg A, lovforslag nr. L159, s. 5497-5498.

⁶¹ Jf. DBSL § 6, stk. 4, nr. 1.

6, stk. 4 udvides til også at omfatte frivilligt indbetalte forskudsskatter, eller frivilligt indbetalte forskudsskatter, der ikke er begrundet i realiserede fortjenester.

6.2 Hvad indgår i passiverne?

Dødsboets passiver opgøres på tilsvarende måde som boets aktiver, hvor det er værdierne på skæringsdagen der anvendes, samt værdierne på udlodningstidspunktet for de passiver, der er aconto udloddet til længstlevende ægtefælle, arvingerne eller legatarer.

Passiverne medregnes kun i skattepligtsmålingen i det omfang, at de ikke er indfriet på skæringsdagen, da passivernes ellers allerede vil være fragået i boets aktiver.

Udgangspunktet er altså, at alle ikke indfrie passiver og passiver, der er aconto udloddet før skæringsdagen, indgår ved opgørelsen af boets nettoformue. Der findes dog enkelte undtagelser hertil, som fremgår af DBSL § 6, stk. 4 og omfatter:

- Mellempriodeskat
- Dødsboskat
- Tilbagebetalinger efter DBSL § 13
- Passivposter efter BAL § 13 a⁶²

I artiklen "*En gennemgang af udvalgte faldgruber og udfordringer*"⁶³, har Ole Aagesen stillet spørgsmål ved, om udskudt skat fragår i målingen af boets skattepligt med henvisning styresignalet i SKM2011.406SKAT.

Styresignalet blev udsendt i forlængelse af SKM2008.876.LSR og anfører, at der er valgfrihed mellem indregning af passivpost og udskudt skat, men at der ikke både kan gives nedslag for passivpost og udskudt skat. Det betyder reelt, at boet ved aconto udlodning med skattemæssig succession, kan vælge at indregne en udskudt skat, der på baggrund af, at udskudt skat ikke eksplicit er nævnt i DBSL § 6, stk. 4, kan medregnes i skattepligtsmålingen.

⁶² BAL er forkortelsen for boafgiftsloven.

⁶³ Aagesen, Ole, Dødsboskatning En gennemgang af udvalgte faldgruber og udfordringer.

Ud fra ordlyden af DBSL § 6, stk. 4 sammenholdt med styresignalet, vil dette, som fremhævet af Ole Aagesen, være muligt⁶⁴, men det vil samtidig være modstridende med formålet med indførslen af den nuværende ordlyd af DBSL § 6, stk. 4, hvor det af bemærkningerne vedr. passivposter fremgår:

”Da der ikke er tale om en aktualiseret beskatning, har passivposten ingen betydning for opgørelsen af boets aktiver eller nettoformue”⁶⁵

Det samme gør sig gældende med den beregnede udskudte skat, hvorfor resultat med udgangspunkt i en formålsfortolkning af lovbestemmelsen i DBSL § 6, stk. 4 må medføre, at også den udskudte skat skal holdes udenfor boets skattepligtsmåling. En sådan præcisering kan med fordel tilføjes til DBSL § 6, stk. 4, hvis ønsket fra lovgivers side er, at også udskudt skat skal udelades fra målingen af boets skattepligt.

6.3 Brutto- eller nettomåling

Det er ovenfor beskrevet, at de aktiver og passiver, der er i behold på skæringsdagen, og som fremgår af boopgørelsen, også er de aktiver og passiver, der danner grundlag for målingen af boets skattepligt. Det gælder dog ikke for de aktiver og passiver, der er aconto udloddet til længstlevende ægtefælle, arvingerne eller legatarer, som i stedet opgøres på udlodningstidspunktet.

Der foreligger en ikke lovhjemlet praksis for, at der skal ske nettoindregning af værdierne, når aktiverne er solgt til tredjemand, og den i aktivet hvilende gæld er indfriet i forlængelse heraf. Dvs. at det er nettoprovenuet fra salget efter indfrielse af gældsposter, der medregnes i skattepligtsmålingen. Det er også i overensstemmelse med den måde hvorpå boopgørelsen udfyldes, når Skifterettens blanket til boopgørelse med tilhørende hjælpebilag anvendes. Aconto udloddes aktiverne i stedet til længstlevende ægtefælle, arvingerne eller legatarer, skal indregning af aktiverne og passiverne ske hver for sig (bruttomålingen)⁶⁶.

I teorien var der en enighed om, at det var denne fremgangsmåde, der kunne anvendes på konneks gæld⁶⁷, men først i 2002 med afgørelsen i SKM2002.35.LSR blev det bekræftet i praksis på området⁶⁸. Afgørelsen

⁶⁴ Aagesen, Ole, Dødsboskatning En gennemgang af udvalgte faldgruber og udfordringer.

⁶⁵ Folketingstidende 2007-08, 2. samling, tillæg A, lovforslag nr. L159, s. 5497.

⁶⁶ Den praksis fremgår også af den juridiske vejledning afsnit C.E.3.1.5.1.2.

⁶⁷ Konneks gæld defineres som den gæld der hviler på det pågældende aktiv, eller hvor der er taget sikkerhed i et specifikt aktiv. Det er eksempelvis normalt forekommen ved gæld til køb af fast ejendom.

⁶⁸ TfS 2008, 211 af Torben Buur.

berører dog ikke den ikke konnekse gæld, og hvorvidt der gælder det samme udgangspunkt for sådanne gældsposter.

I den konkrete sag medførte en nettoindregning ved salg til tredjemand, at boet var fritaget fra beskatning. Det kan illustreres med eksemplet nedenfor, hvilken betydning nettoindregning har ved måling af boets skattepligt:

Bruttoprincip (aconto udlodning til arving)		Nettoprincip (salg til tredjemand)	
Udlejningsejendom	4.250.000	Udlejningsejendom	
Bil	250.000	Bil	250.000
Likvider	75.000	Likvider	1.825.000
Aktiver	4.575.000	Aktiver	2.075.000
Realkreditlån	2.500.000	Realkreditlån	-
Honorar rådgiver	10.000	Honorar rådgiver	10.000
Nettoformue	2.065.000	Nettoformue	2.065.000

Kilde: Egen tilvirkning

Eksemplet viser, hvordan boet kan og bør spekulere i et salg til tredjemand i stedet for at aconto udlodde ejendommen til arvingerne, for derved at fritage ejendommen og den øvrige del af formuen fra beskatning.

I 2008 kom der en praksisændring med SKM2008.513.BR, hvorefter også nedbringelse af ikke konneks gæld accepteres, og at det dermed er de bestående aktiver og passiver på skæringsdagen, som skal anvendes til målingen af boets skattepligt. Denne afgørelse har medført, at det kan betale sig at overveje mulighederne for salg af aktiver for derved at nedbringe gæld som led i optimeringen af boets skatteforhold.

I SKM2008.513.BR var en lastbil solgt til 1.425.000 kr., hvor salgssummen var anvendt til indfrielse af både konneks og ikke konneks gæld. Det var Skatteministeriets påstand, at kun den gæld, der hvilede på det pågældende aktiv (konneks gæld) kunne nedbringe værdierne af aktiverne, men ikke den gæld, der ikke var knyttet til aktivet. I sagen tog Skatteministeriet bekræftende til genmæle.

Spørgsmålet om, hvorvidt der skulle ske brutto- eller nettomåling, blev igen behandlet i SKM2017.271.LSR. I sagen skulle der kun ske bruttomåling for 50% af ejendommen svarende til den andel, der var aconto udloddet til afdødes datter, mens de resterende 50% af ejendommen var solgt til afdødes barnebarn, der i øvrigt ikke var arving i boet.

Resultatet af afgørelsens ses i dag indarbejdet i den juridiske vejledning, hvoraf det fremgår, at salg til afdødes barnebarn sidestilles med et salg til tredjemand, når denne ikke er arving i boet. Tilsvarende fremgår det også, at et salg til arvingernes ægtefælle sidestilles med et salg til tredjemand, når dette salg er foretaget ved underskrevet købsaftale eller ved underskrevet skøde⁶⁹. Kravet om dokumentation på indgåelse af aftale, skyldes formegentlig bevismæssige årsager, således at en sådan aftale ikke kan opstå efter skæringsdagen med det formål, at der skal ske nettomåling i stedet for bruttomåling.

6.4 Skattepligtsmåling for ægtepar

Når afdøde var gift, og der i ægteskabet er formuefællesskab, eksempelvis når der er delingsformue og/eller skilsmissesæreje, var der tidligere en praksis for, at målingen af boets skattepligt blev foretaget på baggrund af hele boet. Dvs. på begge ægtefællers boslodder med tillæg af særeje hos afdøde⁷⁰. Dette udgangspunkt blev der i SKM2012.524.LSR gjort op med, da der som fremhævet af Rasmus Feldthusen i SPO.2012.483, ikke var hjemmel til denne fortolkning af loven. Skattestyrelsen fulgte også op på afgørelsen ved udsendelse af et styresignal med retningslinjer for genoptagelse⁷¹.

Den hidtidige praksis blev med SKM2012.524.LSR ændret til, at det alene er afdødes boslod tillagt evt. særeje, der skal danne grundlag for målingen af boets skattepligt.

Beregningen af afdødes boslod sker ved, at der foretages en opgørelse over både afdøde og længstlevende ægtefælles aktiver og passiver hver for sig, hvorefter der foretages en boslodsudveksling mellem afdøde og længstlevende ægtefælle. Det er herefter kun afdødes boslod, der danner grundlag for målingen af skattepligten. Det samme princip anvendes ved længstlevende ægtefælles død, hvor denne sad i uskiftet bo⁷².

⁶⁹ Den praksis fremgår også af den juridiske vejledning afsnit C.E.3.1.5.1.2.

⁷⁰ Werlauff, Erik, Arv & skifte, side 210.

⁷¹ SKM2012.274.SKAT.

⁷² Jf. SKM2013.813.SR og SKM2013.814.SR

I det tilfælde, at den ene af ægtefællerne har en negativ bodel, foretages der ikke boslodsudveksling af denne, men kun for den positive del hos den anden ægtefælle. Den ægtefælle, der har positiv bodel, tager derfor ikke andel i den andens ægtefælles negative bodel.

Det er både ægtefællernes delingsformue og/eller skilsmissesæreje, der indgår i opgørelsen, mens ægtefællernes fuldstændige særeje holdes udenfor boslodsudvekslingen og tillægges bosloden til sidst⁷³.

Opgørelsesmetoden anvendes, uanset om boet skiftes i forbindelse med dødsfaldet, ved et efterfølgende skifte af et uskiftet bo eller ved længstlevende ægtefælles død. Foretages et skifte ved længstlevende ægtefælles død, skal arvingerne være opmærksomme på, om længstlevende ægtefælle har et særeje, for i det tilfælde kan formuen ikke blot lægges sammen og deles i to, når aktiverne og nettoformuen skal opgøres til måling af skattepligten. Her skal særejet derimod holdes udenfor boslodsudvekslingen af delingsformuen og/eller skilsmissesærejet, hvorefter særejet tillægges den længstlevendes boslod.

⁷³ Se eksempler på boslodsudveksling i bilag 1

Del 2

7. Skattemæssig optimering i levende live

Når de grundlæggende forudsætninger for at udføre den skattemæssige optimering af formuen er på plads, kan der lægges en plan for, hvorledes optimering opnås. Den optimering, der foretages i levende live, vil ofte være med henblik på at få boet fritaget fra beskatning ved at foretage en slankning af formuen, men det kan også være ved at minimere de skatter og afgifter, der skal betales i henholdsvis levende live og i boet.

Indledningsvist må det vurderes, hvilken del af formuen der indeholder de største skattepligtige fortjenester, som med fordel kan placeres i et skattefritaget dødsbo. Det kan til vurderingen heraf være en fordel at opstille aktiverne og passiverne i en prioriteret rækkefølge efter størrelsen på de skattepligtige fortjenester for at afgøre, hvilke aktiver der med fordel kan afstås eller overdrages til arvingerne i levende live.

Når formuen ikke ud fra de ønskede scenarier kan planlægges på en sådan vis, at boet fritages for beskatning, må det i stedet overvejes, om der på anden vis kan opnås skatte- og afgiftsbesparelser. Det kan eksempelvis være ved inddragelse af diverse værdiansættelsescirkulære eller ved at spekulere i de skattesatser, der anvendes henholdsvis i levende live og i boet.

Det handler i sagens natur om at finde den løsning, som i det konkrete tilfælde giver den største skatte- og afgiftsbesparelse ud fra de ønsker, som familien måtte have. Det er ikke altid, at det er den løsning, hvor der opnås de største skatte- og afgiftsbesparelser, der passer bedst ind i familiens ønsker.

I dette afsnit fremhæves nogle af de muligheder, der kan anvendes for at opnå den skattemæssige optimering i levende live. Listen af optimeringsmulighederne er ikke udtømmende, men indeholder en fremhævelse af de mest gængse tiltag og de tiltag, der er fundet interessante at undersøge nærmere.

7.1 Slankning af formue ved gave

Hvis formålet med den skattemæssige optimering er, at boet skal fritages for beskatning ved at nedbringe formuen til en værdi, hvor boets aktiver og nettoformue ikke overstiger beløbsgrænsen i DBSL § 6, stk. 1, vil gaver ofte indgå i overvejelserne.

Gaver til arvingerne kræver enten, at der er kontante midler til rådighed, som kan gives videre til arvingerne, eller at gaverne består i nogle af de aktiver, som arvingerne ønsker at overtage⁷⁴. Overdrages der aktiver, bør det forinden vurderes, hvilke aktiver der bør placeres i boet, og dernæst hvilke værdier der skal lægges til grund for gaven.

Udgangspunktet ved overdragelse af aktiver eller passiver mellem nærtstående er, at aktiverne skal værdiansættes til deres handelsværdi⁷⁵. Det gælder også, når overdragelsen sker i form af en gave. Er handelsværdien ikke kendt, findes der en række hjælperegler til værdiansættelse af aktivet i forskellige cirkulærer⁷⁶.

I de tilfælde, hvor der ydes gaver umiddelbart før et dødsfald, har det i praksis været prøvet, om disse gaver skal betragtes som dødslejegaver, og dermed indgå i målingen af boets skattepligt⁷⁷. Er der tale om dødslejegaver, kan gaverne anses for at være ugyldige med den konsekvens, at værdien af gaven skal indregnes i boet. I de konkrete sager, der har været prøvet ved domstolene, er der dog lagt vægt på, at gaverne civilretligt har været gyldige, når ingen af arvingerne påberåber ugyldighed. Da skattelovgivningen, herunder dødsboskatteloven, ikke indeholder hjemmel til at anse gaverne som værende dødslejegaver eller et aktiv i boet, skal sådanne gaver skattemæssigt følge civilretten og derfor ikke indgå i målingen af boets skattepligt.

I SKM2021.112.HR blev afgørelsen for så vidt angår gaverne afsagt med dissens, hvor to ud af fem dommere fremhævede:

”Arvelovens § 79, der efter lovens § 93 også gælder ved døds-gaver, afskærer ikke skattemyndigheder fra som led i deres kontrol med, at et dødsbos skattemæssige status fastlægges korrekt efter dødsboskattelovens § 6, stk. 1, at fortage en efterprøvelse af, om en gave, der blev givet forud for dødsfaldet, er en døds-gave.”

Der synes at mangle yderligere holdepunkter for, hvorfor de to dommere er af den opfattelse, at skattemyndighederne kan påberåbe ugyldighed efter AL § 79. Det fremgår af bestemmelsens ordlyd, at

⁷⁴ Når der gives gaver, der overstiger beløbsgrænsen for afgiftsfrie gaver i boafgiftsloven § 22 (herefter benævnt BAL), skal der indsendes en gaveanmeldelse til Skattestyrelsen.

⁷⁵ Jf. BAL § 12.

⁷⁶ Værdiansættelsescirkulæret gældende for fast ejendom omtales yderligere under afsnit 7.2.1.

⁷⁷ Problematikken er behandlet i U.2017.738 og SKM2021.112.HR.

indsigelse mod gyldigheden kan rejses af enhver, som vil arve, som følge af ugyldigheden, men ikke at Skattemyndigheder kan påberåbe sig ugyldighed. De to dommeres fortolkning af lovbestemmelsen går dermed udover, hvad der fremgår af ordlyden, og uden at der fremlægges holdepunkter for en udvidet fortolkning. Et sådant resultat, må i stedet kræve, at der findes særskilt hjemmel i lovgivningen til, at Skattestyrelsen kan anse sådanne gaver som dødslejegaver med det resultat, at gavens værdi skal indgå i målingen af boets skattepligt.

Er der derimod arvinger i boet, der gør indsigelse mod gyldigheden af gaverne, eksempelvis hvis gaverne har medført en skævdeling af arvingerne i forhold til den arvefordeling, der skal foretages i boet, vil ugyldigheden også gælde i forhold til de skattemæssige forhold. Det skyldes, at civilretten i det tilfælde også styrer skatteretten. Er dispositionen civilretligt ugyldig, vil værdien af gaverne tilhøre afdødes bo og derved også indgå i boets aktiver og nettoformue i målingen af skattepligten efter DBSL § 6, stk. 1.

Ydes der gaver på dødslejet, må de derfor også ydes ud fra den fordeling, der gælder for arvemassen i boet, hvis hensigten med gaverne har været at fritage boet fra beskatning. Er det ikke tilfældet, risikeres det at en af arvingerne i boet påberåber sig ugyldighed efter AL §§ 79 og 93.

7.2 Afståelse af aktiver

Ønsker arvingerne ikke at overtage aktiverne, men derimod kontante beløb, kan det være nødvendigt allerede i levende live at afstå en række aktiver. Formålet med afståelserne skal være at få frigivet midler, der kan ydes som gave til arvinger og dermed få slanket formuen.

Fritages boet ikke fra beskatning, kan der som tidligere nævnt også være nogle overvejelser om de skattesatser, der anvendes henholdsvis i levende live og i boet, og som bør inddrages i den samlede skattemæssige optimering af formuen.

Det kunne eksempelvis være, at der i formuen er placeret en fast ejendom, hvor der er en skattepligtig fortjeneste på 1.000.000 kr. Et salg af ejendommen i levende live vil resultere i beskatning i kapitalindkomsten⁷⁸. Det medfører i en beskatning på maksimalt 42% + kirkeskat (ca. 1%), mens fortjeneste i boet beskattes med 50%. Nedenstående simplificerede eksempel viser, at et salg i levende live vil resultere i en skattebesparelse på 74.740 kr.

⁷⁸ Der findes undtagelser hertil, eksempelvis ved næringsejendomme og ejendomme, der er placeret i en virksomhedsordning, hvor der ikke udtrædes af virksomhedsordningen i afståelsesåret.

Beskatning i levende live		Beskatning i boet	
Skattemæssig afståelsessum	3.000.000	Skattemæssig afståelsessum	3.000.000
Skattemæssig anskaffelsessum	2.000.000	Skattemæssig anskaffelsessum	2.000.000
Skattepligtig fortjeneste	1.000.000	Skattepligtig fortjeneste	1.000.000
Beskatning u. bundgrænse ca. 33%	15.642	Dødsboskat 50%	500.000
Beskatning o. bundgrænse 42% + kirkeskat	409.618		
		Samlet skat	500.000
Samlet skat	425.260		

Kilde: Egen tilvirkning

I eksemplet er der ikke taget højde for mellempriodefradrag og bofradrag, hvilket naturligvis også skal inddrages i den samlede opgørelse sammen med øvrige indkomster i boet. Ved et salg i levende live, skal der også tages hensyn til øvrige indkomster, der beskattes som kapitalindkomst.

Eksemplet tager udgangspunkt i en ejendom, men det kunne også tage udgangspunkt i salg af andre aktiver, der ikke beskattes som aktieindkomst, da aktieindkomst beskattes ens i levende live og i boet.

Forventes boet at kunne fritages for beskatning med den rette planlægning, bør de aktiver, der afstås i levende live som ovenfor beskrevet, være de aktiver med de mindste skattepligtige fortjenester. Det betyder også, at de aktiver, der med fordel kan afstås først, er sommerhuset eller parcelhuset, der er fritaget fra beskatning efter EBL 8.

Salg af øvrige aktiver kan også foretages med det formål, at der frigives kontante midler til indfrielse af de lån, der hviler på aktiverne. Det kunne være en enkeltmandsvirksomhed, hvor der i virksomheden både er aktiver og passiver. Når virksomheden afstås, vil der opnås et nettoprovenu svarende til forskellen mellem aktiverne og passiverne, hvilket blot er det beløb, der skal indgå i målingen af boets skattepligt. I det tilfælde, at virksomheden ikke er afstået, skal aktiverne i virksomheden inden gæld er modregnet, indgå i målingen af boets aktiver, mens det samtidig vil være et beløb svarende til nettoprovenuet, der indgår i målingen af nettoformuen.

Når arvingerne ønsker at overtage de aktiver, der er placeret i formuen, kan det ofte med fordel ske allerede i levende live, og særligt hvis der for det pågældende aktiv er en heri hvilende gæld. Det skyldes, at

der, som beskrevet i afsnit 6.3, skal ske bruttomåling af sådanne aktiver, når de i boet udloddes til arvingerne. Er aktiverne derimod overdraget til arvingerne allerede i levende live, og er gælden indfriet, er det kun nettoprovenuet fra salget, som indgår i boet. Undtaget herfra er dog de faste ejendomme, der er omfattet af DBSL § 6, stk. 5.

7.2.1 Salg af fast ejendom

Et af de aktiver, som giver anledning til nogle ekstra overvejelser ved afståelse, er ejendomme, som kan bestå af både ejendomme, der er fritaget fra beskatning efter reglerne i ejendomsavancebeskatningsloven og ejendomme, der ikke er fritaget fra beskatning.

De ejendomme, der er fritaget fra beskatning, kan være et parcelhus, et sommerhus eller en landejendom med et stuehus, hvor stuehuset er fritaget fra beskatning, og som har været anvendt af ejeren i ejertiden. De ikke skattefritagne ejendomme kan være udlejningsejendomme eller ejendomme, som ikke opfylder fritagelsesbestemmelser, eksempelvis hvis grundarealet er større end 1.400 m², og hvor der samtidig kan foretages udstykning til særskilt bebyggelse, som ikke vil medføre en værdiforringelse på mere end 20% af den bestående bebyggelse⁷⁹.

Der må skelnes mellem disse ejendomme, da de behandles skattemæssigt forskelligt i et dødsbo, hvilket der må tages hensyn til allerede i den optimering, der foretages i levende live.

Det er ovenfor i afsnit 6.1 beskrevet, at de ejendomme, der er fritaget fra beskatning, ikke medregnes i boets aktiver i skattepligtismålingen. Ligeledes er det i afsnit 6.3 beskrevet, at der skelnes mellem indregning af aktiverne og passiverne i målingen af boets skattepligtigt afhængigt af, om ejendommen som led i bobehandlingen aconto udloddes til arvinger, hvor der sker bruttomåling, eller om ejendommen sælges til tredjemand, hvor der sker nettomåling.

Det faktum, at de skattepligtige ejendomme måles efter et bruttoprincip, når en arving ønsker at overtage ejendommen, kan i sig selv være et argument for at sælge hele eller dele af ejendommen til arvingerne allerede i levende live. Det er på trods af, at der på ejendommen måtte være den største skattepligtige fortjeneste sammenlignet med den øvrige del af formuen, idet der ofte er optaget lån i fast ejendom, og som ved et salg i levende live kan nedbringe den samlede formue ved indfrielse af lånet.

⁷⁹ Jf. EBL § 8, stk. 1.

Når arvingerne skal overtage ejendommen, er der også et forhold omkring værdiansættelse, der skal tages højde for, idet der for fast ejendom findes særlige gunstige regler, der i visse tilfælde kan anvendes. Det gælder uanset, hvilken type ejendom der er tale om, hvis betingelserne for at anvende regelsættet er opfyldt.

Udgangspunktet er, at ejendommen skal sælges til handelsværdien⁸⁰. Er handelsværdien ikke kendt, dvs. hvis der ikke er foretaget en vurdering af ejendommen, kan hjælpereglen i værdiansættelsescirkulæret anvendes⁸¹. Efter værdiansættelsescirkulærets pkt. 6, skal en værdiansættelse foretaget indenfor spændet +/- 15% af den offentlige ejendomsvurdering lægges til grund, hvis der ikke foreligger særlige omstændigheder. Reglen er sidenhen ændret til +/- 20% med virkning for de overdragelser, der foretages efter, at en ny vurdering foretaget efter ejendomsvurderingsloven, er meddelt ejeren af ejendommen⁸².

Hvad begrebet særlige omstændigheder indebærer, er ikke endeligt fastlagt i praksis, hvor der fortsat føres sager til afklaring af begrebet. I de sager, der er afgjort inden for området og af værdiansættelsescirkulæret, ved vi dog, at følgende enten kan udgøre særlige omstændigheder eller på anden vis vil være en hindring for anvendelse af værdiansættelsescirkulæret:

Vurderingsstatus (særligt for ejerlejligheder)

Hvis ejerlejligheden i vurderingen har status som værende udlejet, vil ejendomsvurderingen ikke være et brugbart sammenligningsgrundlag, når ejendommen overdrages som en "fri" ejendom til arvingerne⁸³. Denne vurderingsstatus medfører, at den pågældende ejerlejlighed kun kan overdrages ved anvendelse af 15%-reglen, hvis der samtidig er en lejer indsat i lejligheden.

Forholdet med vurderingsstatussen udgår i takt med, at der udsendes nye offentlige ejendomsvurderinger, da det ikke er et begreb, der arbejdes med i den nye ejendomsvurderingslov. Det er således heller ikke et forhold, der fremgår af det nye værdiansættelsescirkulære⁸⁴.

⁸⁰ Jf. BAL § 12.

⁸¹ Værdiansættelsescirkulære nr. 185 af 17. november 1982.

⁸² Værdiansættelsescirkulære nr. 9792 af 27. september 2021.

⁸³ Værdiansættelsescirkulære nr. 185 af 17. november 1982, pkt. 9.

⁸⁴ Værdiansættelsescirkulære nr. 9792 af 27. september 2021.

Faktiske og retlige ændringer

Hvis der er foretaget faktiske eller retlige ændringer på ejendommen siden seneste vurdering, som ikke har givet udslag i den offentlige ejendomsvurdering, er det også et forhold, der skal henledes opmærksom på.

I cirkulærets pkt. 8, fremgår det, at der ved efterprøvelsen må tages hensyn til sådanne faktiske og retlige ændringer. Det er formodentlig ensbetydende med, at når der er foretaget væsentlige faktiske eller retlige ændringer, finder reglen ikke anvendelse. Dette synspunkt er ligeledes fremhævet i pkt. 1 i Skattestyrelsens seneste udkast til et styresignal vedr. afklaring af særlige omstændigheder⁸⁵.

Det må formodes, at der kun er tale om sådanne faktiske eller retlige ændringer, som måtte give udslag i en omvurdering af ejendommen, hvilket stemmer godt overens med, at der i cirkulæret eksplicit er nævnt bygningsforandringer, udstykninger eller ændret zonestatus⁸⁶. Sådanne ændringer vil i henhold til vurderingslovens § 3 og ejendomsvurderingslovens § 6 medføre en omvurdering af ejendommen.

Optagelse af lån

I forbindelse med overdragelsen, skal parterne være opmærksomme på, hvordan finansieringen skrues sammen, hvilket følger af SKM2016.279.HR.

I sagen blev der optaget belåning på baggrund af vurderinger, som oversteg den købesum, der fremgik af boopgørelsen. Dette sammenholdt med, at arvingerne ved bodelingen havde anvendt en anden værdi for ejendommene ved at der var givet delvist arveafkald, medførte i den konkrete sag, at værdiansættelsescirkulæret og 15%-reglen ikke fandt anvendelse som værdiansættelsesnorm.

Denne afgørelse kan tolkes således, at parterne i forbindelse med overdragelsen skal være påpasselig med at optage ny belåning i realkredit, der overstiger 80% af købesummen for almindelige beboelsesejendomme (75% for sommerhuse), idet der ifølge lov om realkreditlån og realkreditobligationer m.v. ikke kan optages en højere belåning i realkreditregi⁸⁷. En højere belåning vil indikere, at parterne kender en anden værdi for ejendommen, hvorved cirkulærets regler ikke finder anvendelse.

⁸⁵ Udkast til styresignal af d. 3. maj 2022, sagsnr. 18-1219256.

⁸⁶ Værdiansættelsescirkulære nr. 185 af 17. november 1982, pkt. 8.

⁸⁷ Lånegrænserne fremgår af lovens § 5.

Udgangspunktet kan dog, jf. SKM2021.532.SR fraviges. I sagen fandt Skatterådet ikke, at det var en særlig omstændighed, at sønnen påtænkte at optage belåning, der indikerede, at ejendommens værdi oversteg den værdi, der var overdraget til med ca. 21. pct., når der ikke var andre holdepunkter. Skatterådet har ligeledes i en række øvrige sager taget forbehold for, at lånoptagelsen ikke væsentligt ville overstige overdragelsessummen⁸⁸. Der synes derfor at være en vis margin for, hvilken belåning der kan optages, når der ikke foreligger andre holdepunkter.

Overtages den eksisterende gæld i ejendommen som led i overdragelsen, og overstiger kursværdien på den gæld, der overtages, ikke købesummen, synes der ikke at være noget til hindrer for, at der i ejendommen er realkreditbelåning på 100% af købesummen. I det tilfælde, må det samtidig forudsættes, at der som led i gældsovertagelsen, ikke er foretaget en ny vurdering af ejendommen fra realkreditinstituttet, som parterne har fået oplyst eller at gælden er optaget kort tid forinden overdragelsen⁸⁹.

Begunstigelse af øvrige arvinger

Som led i overdragelsen, er det også væsentligt, at der ikke foretages en begunstigelse af øvrige arvinger, der kan indikere, at ejendommen har en højere værdi end den, der overdrages til. Det kan sammenholdt med øvrige forhold udgøre sådanne særlige omstændigheder, at 15%-reglen ikke finder anvendelse.

Det var tilfældet i SKM2016.279.HR, hvor der udover gældsovertagelsen, der indikerede en anden værdi for ejendommene, også blev givet arveafkald fra den arving, som overtog ejendommen, til den anden arving. Arveafkaldet indikerede ligeledes, at arvingerne i det indbyrdes forhold havde lagt en anden værdi for ejendommene til grund. Disse to forhold udgjorde i den konkrete sag særlige omstændigheder.

Stilles arvingerne ens ved, at der samtidig med overdragelsen oprettes et testamente, der begunstiger en anden arving til fordel for den arving, der overtager ejendommen, eller ved en skævdeling af bobeholdningen, som det var tilfældet i SKM2016.279.HR, indikerer parterne, at ejendommen har en anden værdi end den værdi, der overdrages til. Det kan sammen med øvrige omstændigheder medføre, at værdiansættelsescirkulæret og 15%-reglen ikke kan anvendes som værdiansættelsesnorm. Hertil må også

⁸⁸ SKM2021.501.SR, SKM2021.530.SR m.fl.

⁸⁹ Jf. afgørelsen i SKM2022.497.VLR.

bemærkes, at hvis ejendommen overdrages ved gave kort forinden dødsfaldet, kan øvrige arvinger, hvis der er tale om en dødslejegave, gøre indsigelse herimod i forbindelse med bobehandlingen⁹⁰.

Tidsmæssig sammenhæng og prismæssig afvigelse

I den seneste praksis på området, der hovedsageligt består af en lang række bindende svar fra Skatterådet, og som Skattestyrelsens udkast til styresignal i høj grad er baseret på, er der introduceret nye begreber i form af tidsmæssig sammenhæng og prismæssig afvigelse.

Den tidsmæssige sammenhæng er defineret som perioden fra, at ejendommen blev erhvervet til, at ejendommen videreoverdrages ved anvendelse af værdiansættelsescirkulæret, mens den prismæssige afvigelse er defineret som forskellen mellem den pris, ejendommen er erhvervet til fra tredjemand og den pris, ejendommen videreoverdrages til ved anvendelse af hjælpereglen i værdiansættelsescirkulæret⁹¹.

Begreberne anvendes sammen, hvor der ses at være en sammenhæng mellem hvor stor den prismæssige afvigelse kan være sammenlignet med ejertiden/tidsmæssig sammenhæng⁹².

I SKM2021.494.SR godkendte skatterådet en overdragelse med en prismæssig afvigelse på 54% og en ejertid på 38 måneder, og det samme gjorde sig gældende i SKM2021.531.SR med en prismæssig afvigelse på 125% med en ejertid på 44 måneder. Derimod fandt skatterådet, at der forelå særlige omstændigheder i SKM2021.498.SR, hvor den prismæssige afvigelse udgjorde 110% efter en ejertid på 38 måneder.

Afgørelsen i SKM2021.498.SR havde været oplagt at påklage videre i systemet, som bidrag til fastlæggelsen af grænsen mellem den prismæssige afvigelse og den tidsmæssige grænse. I den konkrete sag, havde en klagesag ingen værdi for parterne, idet ejendommen ikke var overdraget, og parterne kunne derfor blot vente yderligere 6 måneder med at overdrage ejendommen, hvor der ikke ville foreligge særlige omstændigheder, jf. skatterådets afgørelse i SKM2021.531.SR.

Landsskatteretten har sidenhen behandlet den tidsmæssige sammenhæng og den prismæssige afvigelse i en række sager, hvor særligt en ikke offentliggjort sag fra 5. maj 2022 med journalnr. 20-0106136 kan

⁹⁰ Jf. AL 79. Se nærmere herom ovenfor i afsnit 7.1.

⁹¹ Begreberne kommer til udtryk i både skattestyrelsens argumentationer i sagerne forelagt skatterådet og i skattestyrelsens udkast til styresignal.

⁹² Et uddrag fra sagerne ved skatterådet ses i bilag 2, hvor prisafvigelsen og ejertiden er opstillet.

fremhæves. I sagen var der tale om en prismæssig afvigelse på 103% og med en ejertid på 16 måneder, som ikke fandtes at være en særlig omstændighed. Landsskatteretten har altså underkendt de grænser, som Skatterådet har fastsat i blandt andet SKM2021.534.SR, SKM2021.529.SR, SKM2021.502.SR og SKM2021.493.SR, hvor både ejertiden har været længere og den prismæssige afvigelse har været mindre. Det vides ikke, om den ikke offentliggjorte sag fra Landsskatteretten er indbragt for domstolene.

Med udgangspunkt i afgørelserne, kan det ikke på nuværende tidspunkt udledes, hvor grænsen går, men det kan konstateres, at jo længere ejertiden er, jo højere en prismæssig afvigelse kan accepteres. Dette fremhæves også af Skattestyrelsen i udkastet til styresignal, hvoraf det fremgår:

”Skal der statueres særlige omstændigheder ved en tidsmæssige forskel på mere end ca. 3 år, skal der således efter Skattestyrelsens opfattelse være tale om meget store beløb.”⁹³

Retstillingen må fortsat anses for værende uklar på nuværende tidspunkt, og det må afklares ved flere sager, hvor den tidsmæssig sammenhæng og prismæssig afvigelse behandles.

Reglen i værdiansættelsescirkulæret gælder ifølge seneste praksis formegentlig også for næringsejendomme⁹⁴.

Ved overdragelse af fast ejendom til arvinger, når disse betragtes som nærtstående⁹⁵, kan værdiansættelsescirkulæret med fordel anvendes. Det skyldes, at værdiansættelse efter cirkulærets regler ofte resulterer i værdier, der er væsentlig lavere end de formodede markedspriser, og særligt i og omkring landets største byer. Ved at anvende værdiansættelsescirkulæret, kan der dermed opnås en ikke ubetydelig besparelse af gave- og boafgift, som kan opgøres ud fra forskellen mellem den værdi, der overdrages til og den formodede markedspris.

Kan den pågældende ejendom afstås skattefrit af den nuværende ejer efter reglerne i ejendomsavancebeskatningsloven, bør værdiansættelsescirkulæret kun anvendes, når arvingen efter overtagelsen med ganske betydelig sikkerhed forventer at opfylde betingelserne i

⁹³ Udkast til styresignal af d. 3. maj 2022, sagsnr. 18-1219256, pkt. 4.6.

⁹⁴ Jf. SKM2022.157.LSR der tilsidesætter to afgørelser fra Skatterådet fra 2018. Sagen er dog bragt videre til domstolene, hvorfor den endelige afklaring må afvente resultatet herfra.

⁹⁵ Nærtstående er defineret som ægtefælle, forældre, bedsteforældre, børn, børnebørn og disses ægtefæller. Stedbarns- og adoptivforhold sidestilles med slægtskabsforhold.

ejendomsavancebeskatningsloven for at afstå ejendommen skattefrit. Er det ikke tilfældet, og sælges ejendommen senere til den formodet markedspris, vil der være opnået den beskrevet afgiftsbesparelse på gave- og boafgiften, men der vil samtidig opstå en skattepligtig fortjeneste.

Eksemplet nedenfor viser hvilke skatter og afgifter, der må forventes betalt afhængig af, om ejendommen overdrages til arvingen til markedsprisen eller ved anvendelse af 15%-reglen, når arvingen ikke efterfølgende opfylder betingelserne for at afstå ejendommen skattefrit.

Salg til markedspris		Værdiansættelse efter 15%-reglen	
Formodet markedspris	5.000.000	Offentlig ejendomsvurdering -15%	1.700.000
Gæld i ejendom	1.500.000	Gæld i ejendom	1.500.000
Friværdi	3.500.000	Friværdi	200.000
Gaveafgift 15%	525.000	Gaveafgift 15%	30.000
Ejendomsavanceskat	-	Ejendomsavanceskat ⁹⁶	1.365.000
Samlede skatter og afgifter	525.000	Samlede skatter og afgifter	1.395.000

Kilde: Egen tilvirkning

I eksemplet medfører anvendelsen af 15%-reglen en besparelse på gaveafgiften på 495.000 kr., men da der skal betales 1.365.000 kr. i skat af ejendomsavancen, opnås der samlet set en ekstra skatte- og afgiftsbetaling på 870.000 kr. Det havde derfor været en bedre løsning at overdrage ejendommen til markedsprisen i første omgang, på trods af at dette havde medført en højere gaveafgift ved overdragelse i levende live.

Dette er ligeledes et forhold, som må inddrages i den rådgivning, der ydes som led i den skattemæssige optimering af formuen.

7.3 Indbetaling af skatter

Når aktiverne som beskrevet i forrige afsnit er afstået, er det i forlængelse heraf vigtigt at få opgjort de realiserede fortjenester, beregnet skatten og få indbetalt skatten til Skattestyrelsen. Realiseres

⁹⁶ Beregnet som: (Salgspris 5.000.000 kr. – offentlig ejendomsvurdering -15% 1.700.000 kr. – omkostninger til salg 50.000 kr.) X skattesats på 42% = 1.365.000 kr. Der er tale om en forsimplet beregning, men beregningen bidrager til at fremhæve pointen.

fortjenesterne i det indkomstår, hvor dødsfaldet indtræffer, fragår skatterne ikke i målingen af boets skattepligt, medmindre skatterne fra den beregnede fortjeneste er indbetalt frivilligt eller forfaldent som B-skat som følge af en forhøjelse af indkomsterne i forskudsopgørelsen.

Det skyldes som beskrevet i afsnit 6.1, at mellempriodeskat ikke fragår i målingen af boets skattepligt⁹⁷. Er der derimod fortaget en frivillig indbetaling af skatterne svarende til de faktisk realiserede fortjenester, eller er skatten opkrævet som B-skat, der er forfaldent inden dødsfaldet, fragår disse i målingen af boets skattepligt⁹⁸.

Indbetalingen af skatterne er således med til at nedbringe boets formue, og fordi de fragår i målingen af boets skattepligt, skal der ikke reserveres plads til skatterne i aktiverne og nettoformuen. I stedet kan disse erstattes med den øvrige formue, hvor der er latente skatter.

I planlægningen af den skattemæssige optimering af formuen, må skatterne derfor også inddrages som et væsentlig forhold, og særligt når der i mellemprioden realiseres aktiver med betydelige latente skatter.

7.4 VSO, konto for opsparet overskud og virksomhedsomdannelse

En af de andre væsentlige måder, hvorpå der kan skattemæssigt optimeres i levende live, når der samtidig ejes en enkeltmandsvirksomhed, er ved at lave en virksomhedsomdannelse. Inden processen med virksomhedsomdannelsen igangsættes, må der dog foretages en række undersøgelser, for at finde ud af, om omdannelsen vil være nødvendig, eller om det samme resultat kan opnås uden omdannelsen.

Først og fremmest må det vurderes, om aktivmassen i virksomheden kan bruges til at indfri den gæld, der er i virksomheden, for derved at bringe boets aktiver og nettoformue under grænsen for, hvornår boet er skattepligtigt. Hvis det er tilfældet, og at anvendelsen af aktivmassen ikke medfører realisation af skattepligtige fortjenester, kan det som udgangspunkt ikke betale sig at lave en virksomhedsomdannelse.

Er der derimod opsparede overskud tillagt virksomhedsskat i virksomhedsordningen, som overstiger 180.100 kr. (2022-niveau), bør det alligevel overvejes. Det skyldes, at dødsboer ikke kan anvende virksomhedsordningen⁹⁹. Føres et opsparet overskud tillagt virksomhedsskat på mere end 180.100 kr. ind i

⁹⁷ Jf. DBSL § 6, stk. 4.

⁹⁸ Jf. SKM2021.112.HR og DBSL § 12, stk. 1.

⁹⁹ Jf. DBSL § 22, stk. 1, nr. 1.

dødsboet, vil det derfor resultere i beskatning af det opsparede overskud, uagtet at boet er fritaget fra beskatning, da der i dette tilfælde er obligatorisk afsluttende ansættelse for mellemprioriteten. Det resulterer derfor i beskatning af det opsparet overskud tillagt virksomhedsskat, der overstiger 180.100 kr.¹⁰⁰

Når der sker en omdannelse af en skattetransparent virksomhed, føres virksomheden ind i en ny juridisk enhed bestående af et selskab. Selskabet kommer til at bestå af de aktiver og passiver, der tidligere indgik i enkeltmandsvirksomheden. Omdannelsen har i relation til målingen af boets skattepligtigt den konsekvens, at det ikke længere er virksomhedens enkelte aktiver og passiver der indgår i skattepligtsmålingen, men i stedet et nettoaktiv (værdien af anparterne), der udgør forskellen mellem aktiverne og passiverne.

En virksomhedsomdannelse har dermed medført det samme resultatet, som når aktiverne anvendes til indfrielse af gæld og en virksomhedsomdannelse er derfor et godt alternativ, når virksomhedens aktiver ikke er likvide, eller når virksomheden ikke ønskes afstået.

Når der i virksomheden er skattepligtige fortjenester samt opsparede overskud, vil en skattepligtig virksomhedsomdannelse resultere i realisation af aktiverne med dertilhørende beskatning. Er dette ikke hensigtsmæssigt i den givne situation, kan det i stedet overvejes om virksomhedsomdannelsen skal ske som en skattefri virksomhedsomdannelse.

Skattefri virksomhedsomdannelse forudsætter, at en række betingelser er opfyldt, og som er oplister i lov om skattefri virksomhedsomdannelse §§ 1-2 (herefter benævnt VOL). Hvis virksomhedsordningen anvendes forud for omdannelsen, er det eksempelvis en betingelse, at indskudskontoen ikke er negativ.

Fordelen ved at lave en skattefri virksomhedsomdannelse er, at dette ikke resulterer i realisering af virksomhedens aktiver og passiver, som i stedet indregnes som en udskudt skat svarende til 22% af den opgjorte fortjeneste¹⁰¹. Den udskudte skat er ydermere med til at nedsætte værdien af selskabet i målingen af boets skattepligtigt sammenlignet med målingen af enkeltmandsvirksomheden.

I nedenstående eksempel tages udgangspunkt i en konsulent, der hidtil har drevet sin virksomhed i virksomhedsordningen. Konsulenten ejer ydermere ejendomme og har opsparet overskud tillagt

¹⁰⁰ Jf. DBSL § 13, stk. 5.

¹⁰¹ Jf. VOL § 2, stk. 1, nr. 8.

virksomhedsskat på 22% svarende til 1.000.000 kr. samt en indskudskonto på 0 kr. I det seneste regnskab for virksomheden så aktiverne og passiverne således ud:

Aktiver og passiver i enkeltmandsvirksomhed:

Aktiver:

Ejendomme	3.100.000
Goodwill	1.750.000
Debitorer	300.000
Likvider	200.000
Aktiver i alt	<hr/> 5.350.000

Passiver:

Prioritetsgæld	2.000.000
Kreditorer	175.000
Passiver i alt	<hr/> 2.175.000

Nettoformue

3.175.000

Den indregnede goodwill har en skattemæssig anskaffelsessum på 0 kr., mens ejendommene har en anskaffelsessum på 2.000.000 kr.

I eksemplet ses det, at både konsulentens aktiver og nettoformue overstiger beløbsgrænsen på 3.070.100 kr. i DBSL § 6, stk. 1. Det er heller ikke muligt, at lave tilstrækkelig tilpasning i virksomheden ved indfrielse af gæld med virksomhedens aktivmasse, idet dette ikke bringer hverken aktivmassen eller nettoformuen under beløbsgrænsen. I den konkrete case, vil det heller ikke være den mest hensigtsmæssige løsning, da der også er opsparet overskud tillagt virksomhedsskat, der overstiger 180.100 kr.

Hvis virksomheden afstås i boet, uden det sker til arvingerne med skattemæssig succession, vil det resultere i følgende beskatning:

Skat i dødsboet:

Fortjeneste på ejendom		1.100.000
Fortjeneste på goodwill/klientportefølje		1.750.000
Opsparet overskud		1.000.000
- Opsparet overskud der ikke beskattes	-	180.100
		<hr/>
Bobeskatningsindkomst		3.669.900
		<hr/>
Dødsboskat, 50%		1.834.950
- Allerede betalt VSO-skat ¹⁰²	-	180.378
		<hr/>
Skat i alt		1.654.572

I eksemplet er der set bort for mellempriodefradrag og bofradrag, som vil nedsætte den beregnede skat, ligesom der også er set bort for øvrige indkomster i bobeskatningsperioden.

Hvis virksomhed drives i enkeltmandsform indtil dødsfaldet, vil det udløse en ikke ubetydelig skat. En skat der kan undgåes, hvis der i stedet laves en skattefri virksomhedsomdannelse, hvorved balancen i selskabet vil komme til at se således ud:

Aktiver og passiver i selskab:**Aktiver:**

Ejendomme	3.100.000
Goodwill	1.750.000
Debitorer	300.000
Likvider	200.000
	<hr/>
Aktiver i alt	5.350.000

Passiver:

Prioritetsgæld	2.000.000
Kreditorer	175.000
Udskudt skat	627.000
	<hr/>
Passiver i alt	2.802.000
	<hr/>
Nettoformue	2.548.000

¹⁰² Beregnes forholdsmæssigt svarende til den andel af det opsparet overskud, der indgår i bobeskatningsindkomsten, jf. DBSL § 30a, stk. 3.

Efter den skattefrie virksomhedsomdannelse er foretaget, kan anparternes værdi opgøres til nettoformuen i selskabet på 2.548.000 kr. I tillæg til en nettoopgørelse af aktiverne og passiverne, er formuen ydermere nedsat med den udskudte skat af fortjenesterne på ejendommene og på den goodwill, der er oparbejdet. Den udskudte skat er beregnet til 627.000 kr.¹⁰³, og boet er som følge af omdannelsen fritaget fra beskatning.

Den skattefrie virksomhedsomdannelse vil heller ikke resultere i beskatning af de opsparede overskud tillagt virksomhedsskat, der overstiger beløbsgrænsen på 180.100 kr. i DBSL § 10, stk. 1, når anskaffelsessummen på anparterne i stedet nedsættes med det opsparede overskud¹⁰⁴. Anskaffelsessummen for anparterne bliver i stedet negativ, som vist herunder:

Anskaffelsessum:

Ejendomme		2.000.000
Goodwill		-
Debitorer		300.000
Likvider		200.000
Prioritetsgæld	-	2.000.000
Kreditorer	-	175.000
Anskaffelsessum før modregning af opspareret overskud		<u>325.000</u>
Opspareret overskud		1.000.000
Anskaffelsessum for aktier/anparter	-	<u><u>675.000</u></u>

Den negative anskaffelsessum fører naturligvis til en højere beskatning ved afståelse af anparterne, men i dette tilfælde, hvor boet er fritaget fra beskatning, vil også anparterne være omfattet af skattefritagelsen. Arvingerne kan dermed overtage anparterne som led i bobehandlingen og opnå en ny skattemæssig anskaffelsessum på 2.548.000 kr. Den eneste skat, der skal betales ved at gennemføre den skattefrie virksomhedsomdannelse, er dermed den udskudte skat beregnet til 627.000 kr., og den udløses først ved realisering af aktiverne i selskabet.

Eksemplet illustrerer hvorfor det altid må overvejes, om der skal laves en skattefrie virksomhedsomdannelse af enkeltmandsvirksomheden, og særligt når der er opspareret overskud. Ved at lave omdannelsen i levende

¹⁰³ Opgjort som 22% af den skattepligtige fortjeneste på 3.000.000 kr.

¹⁰⁴ Jf. Virksomhedsskattelovens § 16, stk. 1.

live, opnås der ydermere en besparelse på det opsparede overskud, da dette nedsætter anskaffelsessummen på kapitalandelene¹⁰⁵.

7.5 Etablering af særeje

Er der i formuen placeret en virksomhed, et selskab eller andre aktiver med væsentlige latente skatter, bør det også overvejes, om disse som led i den skattemæssige optimering, skal gøres til særeje.

Det kan eksempelvis være, når et ægtepar driver en fælles virksomhed, hvor den pågældendes andel gøres til særeje, eller den pågældende selv driver en virksomhed, der gøres til særeje. Når særejet på virksomheden kombineres med, at afkast fra særejet skal være delingsformue, opnås der endnu flere muligheder for at foretage skattemæssig optimering, og særligt i boet efter dødsfaldet er indtruffet¹⁰⁶.

Formålet med at indgå en ægtepagt med særeje er, at et særbo kan skiftes, uden at der samtidig skal ske et skifte af delingsformuen, som beskrevet i afsnit 4.4. Indeholder særboet værdier, som samlet set er under beløbsgrænsen i DBSL § 6, stk. 1, mens særboet og bosloddet fra delingsformuen til sammen overstiger beløbsgrænsen, kan særboet skiftes alene og samtidig være fritaget fra beskatning.

Da der ofte er store fortjenester på virksomheder, er det ofte hensigtsmæssigt at disse er særeje, men det kan principielt være hvilket som helst aktiv eller passiv, der gøres til særeje. Det væsentlige er blot, at det er den del af formuen med de største skattepligtige fortjenester, således at der opnås mulighed for at skifte denne del under skattefritagelsen for særboet.

Hvis vi tager udgangspunkt i eksemplet fra afsnit 7.4 med konsulentvirksomheden og forudsætter, at konsulenten har en ægtefælle. De ejer sammen en ejendom, der er omfattet af EBL § 8, stk. 1 til en værdi på 2.500.000 kr. og med en gæld på 1.000.000 kr. Ægtefællen har herudover også en enkeltmandsvirksomhed med samme værdi som konsulentens, hvorfor boet efter boslodsudveksling er skattepligtigt.

¹⁰⁵ Det behandles yderligere i afsnit 8.3, hvorfor den skattefrie virksomhedsomdannelse med fordel kan foretages i levende live.

¹⁰⁶ Hvorfor afkastet skal tilfalde delingsformuen beskrives yderligere i afsnit 8.1.3.

Foretages der først en skattefri virksomhedsomdannelse uden samtidig at etablere et særeje, vil boet efter den førstafdøde fortsat være skattepligtigt, idet nettoformuen vil udgøre 3.298.000 kr. og overstiger dermed beløbsgrænsen på 3.070.100 kr. i DBSL § 6, stk. 1¹⁰⁷.

Hvis ægtefællernes respektive virksomheder gøres til særeje i kombination med, at der foretages to skattefrie virksomhedsomannelser, vil særboet efter den førstafdøde være skattefritaget, og derved giver det mulighed for at fritage virksomheden efter den førstafdøde fra beskatning. Det forudsætter dog, at særboet skiftes for sig, og at den længstlevende ægtefælle overtager delingsformuen som et uskiftet bo. I dette tilfælde, udløses der kun skat på svarende til den udskudte skat i selskabet, når goodwill og ejendommene realiseres.

Eksemplet viser, hvordan etablering af et særeje, samtidig med at der gennemføres en skattefri virksomhedsomdannelse, kan være hensigtsmæssigt for særligt ægtefæller, hvor der oftest ejes andre aktiver end virksomheden. Ydermere bliver boet ved målingen af boets skattepligt også påvirket af den længstlevende ægtefælles formue som følge af boslodsudvekslingen, når der ikke alene foretages et skifte af særboet.

7.6 Indbetaling til pension

Når formålet er at slanke formuen med henblik på at fritage boet fra beskatning, er indbetaling til pensionsordninger et godt alternativ i levende live, til at yde arvingerne gaver.

Der findes forskellige pensionsordninger med forskellige karakteristika, forskellige beskatningsmodeller mv., og hvilken ordning, den enkelte bør anvende, beror på dennes forhold. Det kan også være, at der allerede er etableret en pensionsordning, hvorpå der kan foretages en engangsbetaling på, og det af den årsag er den rigtige pensionsordning at anvende for denne person.

I dette afsnit fremhæves nogle af de mest anvendte og/eller relevante pensionsordninger og hvordan disse håndteres ved indbetaling på ordningen samt ved udbetaling ved død. Formålet hermed er at vurdere hvilke pensionsordninger der med fordel kan foretages engangsindbetalinger på, for derved at optimere de

¹⁰⁷ Da aktiverne og nettoformuen er identisk for ægtefællerne, vil boslodsudvekslingen medføre det samme resultatet, som ved en sammenlægning af værdien af virksomheden på 2.548.000 kr. og halvdelen af friværdien på ejendommen på 750.000 kr. Nettoformuen kan dermed opgøres til: 2.548.000 kr. + 750.000 kr. = 3.298.000 kr.

skattemæssige forhold med henblik på at fritage boet fra beskatning. Der ses alene på pensionsordninger oprettet i privat regi, og således ikke de pensionsordninger der er oprettet gennem en arbejdsgiver.

Foretages en indbetaling på en pensionsordning alene med det formål at bringe aktiverne og nettoformuen under beløbsgrænsen i DBSL § 6, stk. 1, opstår spørgsmålet om, hvorvidt Skattestyrelsen kan tilsidesætte en sådan disposition. Det vurderes ikke at være tilfældet, idet der er tale om en disposition, som civilretligt er gyldig, og da skatteretten følger civilretten, må dette kræve særskilt hjemmel i lovgivningen. En sådan hjemmel findes ikke i skattelovgivningen, pensionsopsparingsloven, forsikringsaftaleloven eller anden lovgivning på området.

Endvidere må sådanne indbetalinger kunne sidestilles med de situationer, hvor der ydes gaver kort før dødsfaldet med det formål at fritage boet fra beskatning. Sådanne gaver kan, jf. afgørelsen i SKM2021.112.HR ikke tilsidesættes, og derfor må udgangspunktet også være, at indbetalinger på pensionsordninger heller ikke kan tilsidesættes.

7.6.1 Pensionsordninger med løbende udbetalinger

Pensionsordninger med løbende udbetalinger er en af de pensionsordninger, der oftest anvendes. Sådanne ordninger er karakteriseret ved, at pensionen udbetales i lige store rater indtil dødsfaldet, mens pensionen helt bortfalder ved død. Det kan altså siges at være en form for lodseddel at indbetale til sådanne ordninger, hvor man kun vinder, hvis man lever længere end gennemsnittet. Omvendt opdager man ikke, hvis man "taber", da man ikke længere lever på det tidspunkt.

Det er muligt at tilknytte et forsikringselement til disse ordninger, hvorved pensionen udbetales til de begunstigede, såfremt dødsfaldet finder sted inden pensionsalderen¹⁰⁸. I relation til den skattemæssige optimering af formuen, bør dette forsikringselement derfor kun anvendes, når pensionsalderen endnu ikke er opnået.

Når der foretages engangsindbetalinger på pensionsordninger med løbende udbetalinger, er der ikke nogen grænse for, hvor stort et fradrag der kan opnås, men pensionsbeskatningslovens (herefter benævnt PBL) indeholder derimod regler om fordeling af fradraget. Fradragsretten ved engangsindbetalinger

¹⁰⁸ Dette ses ved flere pensionsselskaber, hvor den blandt andet kan henvises til Danica Pension ([Livsvarig pension](#)) og Nordea ([Livrente+](#)).

fordeles over 10 år, hvor der opnås et fradrag på 1/10 pr år¹⁰⁹. I det tilfælde, at fradraget i det enkelte år er mindre end 54.500 kr. (2022-niveau), gælder der dog et opfyldningsfradrag. Når fradraget på 1/10 af den samlede indbetaling er mindre end opfyldningsfradraget, så fradrages der i stedet 54.500 kr., og dermed forkortes fradragsperioden¹¹⁰.

Frdraget kan opnås til og med dødsåret, når der foretages afsluttende ansættelse for mellemprioden, eller når der foretages beskatning af bobeskatningsperioden, hvorefter fradragsretten som udgangspunkt bortfalder. I det tilfælde, at der er en længstlevende ægtefælle, kan denne overtage det uudnyttede fradrag, når denne var samlevende med ægtefællen¹¹¹. Det gælder indtil det tidspunkt, der indtræder afgiftspligt for ordningen, hvorefter også fradragsretten for ægtefællen bortfalder.

Når ikke fradragsretten er udnyttet fuldt ud, betyder det blot, at der heller ikke beregnes indkomstskat eller afgift ved udbetaling fra pensionsordningen for det ikke afskrevne beløb, som opgøres efter et krone for krone princip¹¹². Det gælder kun for den afgift der pålægges efter PBL § 29, stk. 1 og for boafgiften.

Udbetalingen fra ordningen kan ske på to måder i tilfælde af dødsfald, afhængig af hvem udbetaling sker til. Udbetales ordningen som løbende udbetalinger til den længstlevende ægtefælle, fraskilte ægtefælle, samlever eller livsarvinger under 24 år, sker beskatningen i den personlige indkomst¹¹³. I det tilfælde beregnes der ikke boafgift af udbetalingen.

Sker udbetalingen i stedet som en engangsudbetaling, enten til den ovenfor nævnte personkreds, når dette vælges, eller til andre personer, betales der i stedet en afgift på 40%¹¹⁴. Sådanne udbetalinger pålægges også boafgift, men uden at bundfradraget kan anvendes.

7.6.2 Ratepensioner

Ratepensioner er også en af de pensionsordninger, der er mest anvendt i Danmark, hvorfor der allerede kan være en eksisterende ratepension, der kan bringes i anvendelse. Det gør også denne ordning anvendelig i den skattemæssige optimering af formuen.

¹⁰⁹ Jf. pensionsbeskatningsloven (herefter benævnt PBL) § 18, stk. 3.

¹¹⁰ Jf. PBL § 18, stk. 5.

¹¹¹ Jf. PBL § 18, stk. 7, 1. pkt.

¹¹² Jf. PBL §§ 20, stk. 4 og 35.

¹¹³ Jf. PBL § 20, stk. 1, nr. 1, 2. pkt.

¹¹⁴ Jf. PBL § 29, stk. 1.

Ratepensionen adskiller sig fra pensionsordningen med løbende udbetalinger ved, at den til ejeren udbetales over en årrække. Ratepensionen udbetales altså ikke ubegrænset, men har en slutdato, hvor udbetalingerne helt ophører. Herudover indeholder ratepensionen også nogle begrænsninger for indbetaling med fradrag, hvor der kun kan opnås et fradrag på maksimalt 59.200 (2022-niveau) pr. indkomstår¹¹⁵. De indbetalinger, der overstiger beløbsgrænsen, opnås der ikke fradrag for.

Udbetalingen ved dødsfald fra denne ordning kan også ske enten som løbende udbetalinger til personkredsen nævnt i afsnit 7.6.1 eller som engangsudbetaling. Beskatningen sker også tilsvarende som personlig indkomst uden betaling af boafgift, når den udbetales løbende eller med en afgiftssats på 40% med tillæg af boafgift, når udbetalingen sker som engangsudbetalinger¹¹⁶.

Indbetales der et større beløb på pensionsordningen end det der kan opnås fradrag for i det enkelte indkomstår, beskattes denne del ikke ved udbetaling fra ordningen, som det også gør sig gældende for pensionsordninger med løbende udbetalinger¹¹⁷. Ratepension kan på trods af begrænsningen i fradragretten derfor også anvendes til optimering af formuen.

7.6.3 Pensionsordninger omfattet af PBL § 53A

Pensionsordninger omfattet af PBL § 53A (også kaldet § 53A pensionsordninger), adskiller sig fra de to øvrige ordninger ved, at denne ikke er skattebegünstiget. Det betyder, at der ikke opnås fradrag ved indbetalinger på pensionsordningen, men omvendt beskattes udbetalingerne heller ikke¹¹⁸. Det løbende afkast, der opnås på pensionsordningen, er derfor heller ikke omfattet af PAL-skatten, men beskattes som kapitalindkomst¹¹⁹.

Udbetalinger pålægges uanset skattefriheden fortsat boafgift når udbetalingen sker ved dødsfald. Pensionsordningen kan derfor ikke bruges til at spare boafgift.

På trods af, at der ikke opnås fradrag ved indbetaling på en § 53A ordning, er disse ordninger alligevel interessante at inddrage i en skattemæssig betragtning, da der kan indbetales ubegrænset på ordningen,

¹¹⁵ Jf. PBL § 16, stk. 2.

¹¹⁶ Jf. PBL §§ 20, stk. 1, nr. 2 og 29, stk. 2.

¹¹⁷ Jf. PBL §§ 20, stk. 4 og 35.

¹¹⁸ Jf. PBL §§ 53A, stk. 2, 1. pkt. og § 53A, stk. 5.

¹¹⁹ Jf. PBL § 53A, stk. 3.

og modsat de øvrige ordninger, kan indestående ofte hæves igen med kort varsel, uden at der pålægges yderligere afgifter.

Det kunne eksempelvis være i den situation, hvor den skattemæssige optimering igangsættes med en § 53A pensionsordning på baggrund af pludselig sygdom, og hvor der opnås en raskmelding. I den situation, vil formuen fortsat tilhøre den pågældende, modsat de situationer hvor formuen er givet videre til arvingerne ved gave, og da pensionsordningen med kort varsel kan hæves, kan der fortsat disponeres over formuen ved raskmelding.

7.6.4 Skal pensionsordninger indgå i skattepligtsmålingen?

Årsagen til, at indbetaling til pensionsordninger er interessant at inddrage i den skattemæssige optimering af formuen, er, at de kan fungere som et værktøj til at nedbringe aktiverne og nettoformuen i skattepligtsmålingen.

Når der foretages en indbetaling på en af de nævnte pensionsordninger, vil indbetalingen fragå i både aktiverne og nettoformuen, men da det er skæringsdagen, der danner grundlag for målingen, er det også afgørende, at pensionen ikke indgår i bobeholdning på skæringsdagen.

Dette er som udgangspunkt ikke tilfældet, når pensionsordningerne udbetales til de personer, der er indsat som begunstigede i pensionsordningen. Kun i de tilfælde, hvor der ikke er en begunstiget, eller det er bestemt, at der ikke skal være en begunstiget, tilfalder pensionen boet og skal indgå i målingen af skattepligten¹²⁰.

Pensionsordninger med løbende udbetalinger og ratepensioner er omfattet af pensionsopsparingsloven, idet disse ordninger fremgår af PBL kapitel 1¹²¹. Pensionsordninger med løbende udbetalinger og ratepensioner kan derfor både være omfattet af pensionsopsparingslovens og forsikringsaftalelovens bestemmelser, men da § 53A ordninger ikke er omfattet af PBL kapitel 1, er disse ordninger ikke omfattet af reglerne i pensionsopsparingsloven.

Hvorvidt en udbetaling af en § 53A ordning skal indgå i boet, afhænger derfor af, hvorvidt bestemmelserne i forsikringsaftaleloven finder anvendelse på disse ordninger, som ikke er skattebegunstiget.

¹²⁰ Pensionsopsparingslovens § 5B, stk. 1, 2. pkt., og stk. 2 samt forsikringsaftalelovens § 105B, stk. 1, 2. pkt. og stk. 2.

¹²¹ Jf. pensionsopsparingslovens § 1.

Spørgsmålet vil formegentlig afhænge af, hvordan ordningen er oprettet, men synes ikke at være fuldstændig afklaret. I en række bindende svar vedr. placering af en § 53A ordning i virksomhedsordningen, ses det dog, at ordningerne omtales som værende omfattet af forsikringsaftaleloven. I disse bindende svar ses det endvidere, at oprettelse af ordningerne i virksomhedsordningen er betinget af, at der ikke er indsat begunstigede, da der ellers vil ske udbetaling af pensionsmidlerne til andre end dødsboet¹²².

De omtalte bindende svar indikerer, at også udbetalinger fra § 53A pensionsordninger til de i pensionen indsatte begunstigede, skal ske efter forsikringsaftalelovens bestemmelser, hvorved udbetalingen sker udenom om boet. Er det derimod bestemt, at pensionen skal tilfalde boet, som i de omtalte bindende svar, vil pensionen også indgå i målingen af boets skattepligt.

Det betyder, at § 53A pensionsordningerne er særdeles attraktive at anvende som alternativ til at yde gaver til arvingerne, idet betalingen af afgiften udskydes til det tidspunkt, arvingerne får rådighed over midlerne. Når pensionsordningen er investeret, betyder det også, at der kan opnås et afkast af den sparede og at arvingerne først får rådighed over midlerne, når døden er indtruffet.

Det må anbefales, at den rådgiver, som bringer anvendelsen af en § 53A pensionsordning på banen, samtidig anbefaler klienten at anmode Skattestyrelsen om et bindende svar til afklaring af, hvordan den specifikke pensionsordning behandles ved dødsfald. Formålet hermed er at sikre, at pensionsordningen ikke udbetales til boet, men den konsekvens at boet er skattepligtigt.

¹²² Jf. SKM2011.701.LSR, SKM2011.215.SR og SKM2011.849.SR.

Del 3

8. Skattemæssig optimering i boet

Når der ikke i levende live, er foretaget den tilstrækkelige optimering af formuen, til at boet fritages fra beskatning, findes der fortsat en række tiltag der kan anvendes som led i bobehandlingen. Det skyldes, at målingen af boets skattepligt først foretages på skæringsdag, og derfor vil de dispositioner der foretages i boperioden, også have betydning for boets skattepligt¹²³.

Det er ikke altid, at der i boperioden kan foretages den tilstrækkelig optimering, til at boet kan fritages fra beskatning, eksempelvis hvis aktiverne og nettoformuen væsentlig overstiger beløbsgrænsen i DBSL § 6, stk. 1. I det tilfælde, må det i stedet overvejes, om der kan disponeres for at nedbringe de samlede afgifter og skatter, som led i skiftet.

Dette afsnit indeholder nogle af de muligheder, der måtte være for at disponere efter dødsfaldet, er indtruffet, for enten at fritage boet fra beskatning eller at opnå skatte- og afgiftsbesparelser.

8.1 Tilpasning af aktiver og passiver

Først og fremmest må det overvejes, om der kan foretages en tilpasning af de aktiver og passiver der er til stede i boet. Der findes mange måder, hvorpå en sådan tilpasning kan foretages, og mulighederne afhænger i sagens natur af, hvilke aktiver og passiver der er i boet.

Nedenfor fremhæves nogle af de måder, hvorpå formuen kan tilpasses.

8.1.1 Betaling af gæld/opsat vedligeholdelse

Er nettoformuen under beløbsgrænsen på 3.070.100 kr. (2022-niveau), men overstiger aktiverne beløbsgrænsen, kan den likvide beholdning anvendes til indfrielse af de gældsposter der måtte være i bobeholdningen. Sådanne tiltag vil nedringe aktivmassen, uden at det vil påvirke nettoformuen.

Det kan også være nødvendigt at afstå aktiver, for derved at få frigivet midler til at indfri gæld, hvilket også kan gøres uden skattemæssige konsekvenser, når boet som følge heraf fritages fra beskatning.

¹²³ Jf. DBSL § 6, stk. 1.

Overstiger nettoformuen akkurat beløbsgrænsen for hvornår boet fritages fra beskatning, må indfrielsen af gæld også kombineres med andre tiltag. Et tiltag der kan anvendes er, at udføre opsat vedligeholdelse på en ejendom, en bil eller lign. som også indgår i bomassen. Hvis der udskiftes et toilet, og regningen betales inden skæringsdagen, vil det ikke have betydning for værdien på den ejendom, hvori der er udskiftet et toilet, men det vil nedbringe nettoformuen svarende til det beløb der er afholdt til udskiftning af toilettet.

Boet kan på denne måde arbejde med de aktiver og passiver, der findes i bobeholdningen med henblik på at fritage boet fra beskatning, når aktiverne og nettoformuen ikke væsentligt overstiger beløbsgrænsen i DBSL § 6, stk. 1.

8.1.2 Gaver fra længstlevende ægtefælle

Når den afdøde har en efterlevende ægtefælle, og der i ægteskabet er delingsformue og/eller skilsmissesæreje, kan også den længstlevendes formue påvirke målingen af afdødes skattepligt. Det skyldes, at der som vist i bilag 1, skal foretages en boslodsudveksling mellem ægtefællerne.

Er den længstlevende så gavmild overfor de fælles arvinger, at denne yder arvingerne en række gaver fra dennes formue, vil gaverne også nedbringe både aktiverne og nettoformuen efter afdøde, og da den længstlevende fortsat er fri råderet over sin formue, vil sådanne gaver ikke blive betragtet som udlodninger fra boet. Var der i stedet tale om gaver fra boet, anses dette som en aconto udlodning, og skal fortsat indgå i skattepligtsmålingen.

Når der på skæringsdagen foretages boslodsudveksling, fragår gaverne i den formue, som anvendes til boslodsudvekslingen og på denne måde, er gaverne også med til at nedbringe boets aktiver og nettoformue¹²⁴.

8.1.3 Udlodning af udbytte

Det er også muligt at anvende et selskab til tilpasning af formuen, når selskabet indgår i bobeholdningen. Det kan ske ved, at selskabet udlodder et udbytte til ejerne eller ejeren af selskabet. Udbytteudlodningen fragår i værdien af selskabet, men tilføres derimod den likvide beholdning i boet, men da selskabet skal tilbageholde en udbytteskat, der skal indbetales til Skattestyrelsen, er formuen nedbragt med et beløb svarende til udbytteskatten¹²⁵.

¹²⁴ Se eksempel i bilag 3.

¹²⁵ Indeholdelsen af udbytteskatten fremgår af KSL § 65.

Det er en forudsætning, at udbytteudlodningen sker inden skæringsdagen, eller inden at selskabet aconto udloddes til arvingerne, hvor skattepligten for boet ophører¹²⁶.

Det kan vises med eksemplet fra afsnit 7.4 og 7.5, hvor der foretages en skattefri virksomhedsomdannelse af enkeltmandsvirksomheden, og dernæst etableres et særeje på selskabet. Konsulenten fandt som led i virksomhedsomdannelsen ud af, at goodwill var vurderet for lavt og derfor skulle fastsættes til en værdi på 2.450.000 kr. i stedet for 1.750.000 kr. Aktiverne og passiverne i selskabet ser derfor således ud:

Aktiver og passiver i selskab:

Aktiver:

Ejendomme	3.100.000
Goodwill	2.450.000
Debitorer	300.000
Likvider	200.000
Aktiver i alt	<hr/> 6.050.000

Passiver:

Prioritetsgæld	2.000.000
Kreditorer	175.000
Udskudt skat	781.000
Passiver i alt	<hr/> 2.956.000

Nettoformue	<hr/> 3.094.000 <hr/>
--------------------	------------------------------

Ved et skifte af særboet bestående af kapitalandelene i selskabet, vil der på baggrund af den nye værdiansættelse af goodwill være tale om et skattepligtigt bo.

Selskabet har en likvid beholdning på 200.000 kr. der kan udloddes som et udbytte, og i den forbindelse skal der tilbageholdes og indbetales en udbytteskat på 27% svarende til 54.000 kr. til Skattestyrelsen. Det medfører udbetaling af et nettoudbytte til særboet på 146.000 kr., som sammen med værdien af selskabet udgør særboets aktiver og nettoformue.

¹²⁶ Jf. DBSL § 5, stk. 1 og 2.

Selskabets værdi efter udbytteudlodningen, vil se således ud:

Aktiver og passiver i selskab (udbytte):

Aktiver:

Ejendomme	3.100.000
Goodwill	2.450.000
Debitorer	300.000
Likvider	-
Aktiver i alt	<hr/> 5.850.000

Passiver:

Prioritetsgæld	2.000.000
Kreditorer	175.000
Udskudt skat	781.000
Passiver i alt	<hr/> 2.956.000

Nettoformue	<hr/> <hr/> 2.894.000
--------------------	------------------------------

Udbytteudlodningen betyder dermed, at særboet har en likvid beholdning på 146.000 kr. og et selskab til en værdi på 2.894.000 kr., hvilket tilsammen udgør 3.040.000 kr. Boet er derfor fritaget fra beskatning som følge af udbytteudlodningen.

Ægtepagten kan udover at gøre selskabet til særeje, også indeholde en bestemmelse om, at afkastet fra særejet skal være delingsformue. Anvendes denne kombination, vil nettoudbyttet på 146.000 kr. ikke tilfalde særboet, men derimod den længstlevende ægtefælle, der sidder i uskiftet på med delingsformuen. I det tilfælde, er aktiverne og nettoformuen ikke kun nedbragt med udbytteskatten på 54.000 kr., men hele udbytteudlodningen på 200.000 kr. Dette vil også resultere i, at særboet fritages fra beskatning.

Kombinationen af en ægtepagt med særeje på selskabet, men hvor afkastet fra særejet tilfalder delingsformuen, giver flere muligheder for at nedbringe formuen i særboet. En sådan kombination kan derfor være hensigtsmæssig i de tilfælde, hvor værdien af selskabet ikke blot akkurat overstiger beløbsgrænsen i DBSL § 6, stk. 1.

8.2 Afståelse af aktiver, herunder fast ejendom

Ved salg af aktiver fra boet eller ved aconto udlodning til arvingerne, er det vigtigt at have for øje, hvornår der skal ske henholdsvis brutto- og nettomåling, som beskrevet i afsnit 6.3. Det kan i sidste ende have betydning for, om boet fritages fra beskatning, og det er derfor også et forhold, der bør inddrages i den skattemæssige optimering i dødsboet.

Afståelse af de aktiver, hvori der er gæld, vil på baggrund af de beskrevne principper for måling af boets skattepligt, ofte være mest fordelagtigt til tredjemand, også selvom arvingerne ønsker at overtage det pågældende aktiv. I enkelte tilfælde, vil de særlige regler for værdiansættelse af aktiverne, og særligt fast ejendom, dog betyde, at det mest hensigtsmæssige resultat opnås ved udlodning af aktivet til en eller flere arvinger¹²⁷. For de aktiver, der grundet boets skattemæssige succession i afdødes aktiver, kan afstås skattefrit, bør dog sjældent aconto udloddes til arvinger, når disse ikke med betydelig sikkerhed forventer at opnå den samme skattefritagelse¹²⁸.

Som et alternativ til en aconto udlodning af aktiverne til arvingerne, kan det også overvejes, om der i stedet skal ske et salg til arvingens ægtefælle, der i relation til målingen af boets skattepligt betragtes som tredjemand¹²⁹. Afstås en ejendom til en af arvingernes ægtefæller, hvorved der skal ske nettomåling ved målingen af boets skattepligt, finder værdiansættelsescirkulæret fortsat anvendelse. En sådan konstruktion, vil samtidig betyde, at arvingen der er gift med vedkommende der køber ejendommen, samtidig får andel i værdien af ejendommen, når der i ægteskabet ikke er etableret et særeje. I stedet indgår ejendommen i delingsformuen, som arvingen ved boslodsudvekslingen ved død eller skilsmisse vil få andel i.

Overdragelse af en velbeliggende ejendom til arvingens ægtefælle, der kan afstås skattefrit efter reglerne i ejendomsavancebeskatningsloven, og som arvingen og dennes ægtefælle efter overtagelsen vil bebo, kan dermed overdrages med en formodet stor afgiftsbesparelse ved anvendelse af værdiansættelsescirkulæret, og samtidig bidrage til nedbringelse af nettoformuen grundet måling efter nettoprincippet.

Er der flere arvingerne i boet, eksempelvis to søskende, er det ofte også væsentligt, at arven deles lige. Dette kan betyde, at en overdragelse ikke kan foretages efter reglerne i værdiansættelsescirkulæret, idet

¹²⁷ Læs nærmere om betingelserne for at anvende værdiansættelsescirkulæret i afsnit 7.2.1.

¹²⁸ Dette er beskrevet yderligere i afsnit 7.2.1.

¹²⁹ Jf. den juridiske vejledning afsnit C.E.3.1.5.1.2.

dette ofte vil resultere i en skævdeling af arven, som der ikke på anden vis kan rettes op på. Dette vil nemlig udgøre en særlig omstændighed i relation til anvendelsen af værdiansættelsescirkulæret¹³⁰.

8.3 VSO, konto for opsparet overskud og virksomhedsomdannelse

I afsnit 7.4 blev det beskrevet, hvorfor der med fordel kan laves en skattefri virksomhedsomdannelse af den eksisterende virksomhed i levende live, og hvor de opsparede overskud kan fragå anskaffelsessummen på aktierne eller anparterne¹³¹.

I dødsboet findes der ikke helt de samme muligheder, hvilket blandt andet kan udledes af SKM2012.256.SR. Det fremgår af sagen, at Skatterådet ikke finder mulighed for at nedsætte anskaffelsessummen for aktierne eller anparterne med det opsparede overskud, da virksomhedsordningen ikke kan anvendes i dødsåret¹³². Derfor finder VSL § 16, stk. 1 heller ikke anvendelse i dødsboer.

At virksomhedsordningen ikke finder anvendelse i dødsåret, har den konsekvens, at de opsparede overskud tillagt virksomhedsskat der overstiger beløbsgrænsen på 180.100 kr. beskattes i boet og derfor opnås der ikke de samme fordele ved at lave den skattefrie virksomhedsomdannelse i boet.

Når virksomheden ikke er omdannet i levende live, opnås der dog udover det opsparet overskud tillagt virksomhedsskat, de samme fordele ved at lave en skattefri virksomhedsomdannelse i boet. Det er derfor også fortsat et af de tiltag der må overvejes i boperioden, når formålet er, at bringe boets aktiver og/eller nettoformuen under beløbsgrænsen i DBSL § 6, stk. 1. En skattefri virksomhedsomdannelse i boet, kræver dog, at der findes eller kan fremskaffes tilstrækkelige likvider til at betale skatten af det opsparet overskud.

Det er vigtigt at være opmærksom på, at den skattefrie virksomhedsomdannelse ska ske senest 6 måneder efter dødsdagen eller senest 2 måneder efter, at der er truffet beslutning om boet behandling, hvis denne træffes senere end 4 måneder fra dødsdagen¹³³.

¹³⁰ SKM2016.279.HR

¹³¹ Jf. VSL § 16, stk. 1.

¹³² Jf. DBSL § 9, stk. 1, nr. 1 for skattefritagne boer og § 22, stk. 1, nr. 1 for skattepligtige boer.

¹³³ Jf. VOL § 2, stk. 1, nr. 6.

8.4 Udlodning af længstlevende ægtefælles aktiver

Som led i bobehandlingen, er der også mulighed for at aktivere den længstlevende ægtefælles aktiver og passiver, når disse er en del af delingsformuen og/eller skilsmisssesæret. Der må derfor også gøres nogle overvejelser om, hvordan aktiverne og passiverne skal fordeles ved boslodsudvekslingen, eksempelvis hvis den længstlevende ægtefælle er i besiddelse af de aktiver og passiver, med de største skattepligtige fortjenester.

Aktivering af den længstlevende ægtefælles aktiver og passiver, kan ske ved at disse som led i bobehandlingen udloddes til de øvrige arvinger i boet. Det resulterer i, at det pågældende aktiv eller passiv overgår til boet, med den konsekvens, at beskattningen af fortjenesten også sker i boet¹³⁴. Det gælder dog alene for fortjenesten, og ikke de indtægter og udgifter, der måtte være opstået forud for udlodningen til arvingerne, som i stedet beskattes hos den længstlevende ægtefælle¹³⁵. Reglen kan kun anvendes ved udlodning til de øvrige arvinger og legatarer i boet, og finder derfor ikke anvendelse ved afståelse til tredjemand.

Formålet med at anvende denne konstruktion er, at flytte de aktiver og passiver med de største skattepligtige fortjenester over i boet, som fritages fra beskatning når boet er skattefritaget.

Gevinsten ved modellen kan vises med udgangspunkt i eksemplet fra afsnit 4.1 med Novo Nordisk aktierne. I eksemplet fra afsnit 4.1 var det den afdøde der ejede aktiebeholdningen, men nu er det den længstlevende ægtefælle, mens den afdøde ejer et parcelhus til en værdi på 3.000.000 kr., som parret sammen beboede.

Boet er i sig selv fritaget fra beskatning, men da parcelhuset er skattefritaget efter ejendomsavancebeskatningslovens § 8, stk. 1 opnås der ingen skattebesparelse ved at skifte boet med parcelhuset. Det må i stedet overvejes, om aktiebeholdningen eller den del heraf der kan holdes indenfor arvingernes arvelod, skal udloddes til arvingerne. Dette vil resultere i, at den andel af aktiebeholdningen der udloddes til arvingerne, dermed fritages fra beskatning, da fortjeneste indgår i det skattefritagne dødsbo.

¹³⁴ Jf. DBSL § 4, stk. 2.

¹³⁵ Jf. DBSL § 42, stk. 2.

Eksemplet er en god illustration af, hvordan der kan opnås væsentlige skattebesparelser, ved også at aktivere den længstlevende ægtefælles aktiver og passiver i den skattemæssige optimering som led i bobehandlingen.

9. Konklusion

Formålet med afhandlingen har været at analysere og fortolke gældende regler i skattelovgivningen, for at vurdere hvilke muligheder der måtte være for at optimere den samlede formue ved gave, arveforskud eller arv ud fra en skattemæssig betragtning.

Med udgangspunkt i den foretagende analyse og fortolkning af reglerne indenfor området, kan det konstateres, at der med den rette planlægning af formuen, når denne igangsættes i levende live, ikke findes nogle begrænsninger for at fritage boet og dermed den del af formuen der placeres i boet fra beskatning. Det er derfor blot et spørgsmål om, hvordan dette resultat opnås og hvilken del af formuen der skal placeres i boet.

Der er tale om særdeles kompliceret skatteregler, der skal anvendes i sammenspil med både arvelovgivningen og de skifteretlige regler, men også andre love bringes i spil i forskellige optimeringssituationer. Det er derfor heller ikke en opgave for den almene borger, men derimod en opgave, der kræver specialiserede rådgiver indenfor området, og ofte både en advokat og en fagkyndig person indenfor skatteområdet.

Arveloven har betydning for den skattemæssige optimering, når der skal ske en fordeling af arven, eller når denne skal ændres ved testamente, der samtidig definerer nogle af de optimeringsmuligheder der kan anvendes. Valget af skifteform har samtidig stor betydning for hvordan boet behandles skattemæssigt og valget af den rigtige skifteform, er derfor også altafgørende for, om den rette optimering kan foretages skattemæssigt. Hvis ikke denne rette skifteform vælges, kan den planlægning der er foretaget i levende live, være uden betydning, hvilket blandet andet ses, hvor der etableres et særeje med den hensigt, at særboet skal skiftes særskilt, mens den længstlevende ægtefælle skal overtage delingsformuen i et uskiftet bo. Skiftes hele boet sammen, er det særeje der er etableret i levende live, principielt uden betydning.

Det er samtidig afgørende, at den skattemæssige optimering igangsættes så tidligt som muligt, for at den rette optimering kan foretages, da der findes flere muligheder for at planlægge arven i levende live. Derimod er mulighederne i boet mere begrænset, og muligheder der måtte være, vil ikke altid resultere i et skattefritaget dødsbo.

Der kan med fordel udarbejdes en plan i levende live for hvordan den rette optimering skal foretages, og som arvingerne også inddrages i, hvorved det også sikres, at den rette skifteform tilvælges og at den skattemæssige optimering kan afsluttes i boet.

Et blandt mange af de forhold, som opmærksomheden særligt må henledes på, er indbetaling af skatterne fra de aktiver der afstås i levende live, da sådanne skatter som følge af afgørelsen fra Højesteret i SKM2021.112.HR, ikke skal indgå i aktiverne og nettoformuen ved målingen af boets skattepligt. Det ses desværre i praksis, at denne del af optimering enten bliver glemt, eller at parterne ikke er opmærksomme på dette forhold, selv efter afgørelsen fra Højesteret. En sådan forglemmelse, kan ofte også have den konsekvens, at boet på baggrund heraf ikke fritages fra beskatning.

Dette er blot et eksempel på nogle af de fejltagelser, der ses begået, når der ikke er søgt den rette hjælp til optimeringen, men også manglende boslodsudveksling mellem ægtefællerne er en typisk fejl, der bliver begået. Ofte også med den konsekvens, at boet efter boslodsudvekslingen er skattepligtig.

I afhandlingen er det fundet særligt interessant at undersøge hvordan pensionsordninger behandles skattemæssigt ved dødsfald, og hvordan disse kan anvendes til at foretage den skattemæssige optimering. Særligt i forlængelse af Højesterets afgørelse, som også synes at kunne anvendes analogt i på de situationer, hvor der indbetales på pensionsordninger med det formål, at indbetalingen skal fragå ved målingen af boets skattepligt, og dermed kan være medvirkende til at fritage boet fra beskatning. Sådanne indbetalinger, vurderes på baggrund af afgørelsen fra Højesteret ikke til at kunne tilsidesættes, da de er gyldige civilretligt.

Pensionsordninger og anvendelsen heraf i optimeringen af formuen, er kun i et begrænset omfang behandlet i litteraturen og i praksis på området. Det kan enten skyldes, at retstillingen anses for fuldstændig afklaret, og at der på dette grundlag ikke indbringes sager for domstolene, eller at pensionsordningerne sjældent anvendes til optimering af formuen.

For så vidt angår pensionsordninger omfattet af PBL § 53A, vurderes der dog at være nogen uklarhed om, hvorvidt pensionsordningen ikke skal indgå i målingen af boets skattepligt, når der ikke er tale om skattebegünstiget pensionsordninger. Det er derfor ikke utænkeligt, at der i fremtiden må ses sager til afklaring af dette spørgsmål, og særligt hvis de i højere grad anvendes end hidtil.

Sådanne sager er tidligere ført vedr. andre optimeringsmuligheder, hvilket blandt andet ses ved gaver ydet kort forinden dødsfaldet og ved frivillig indbetaling af skatter fra realiserede gevinster i mellemprioroden¹³⁶. En retstilling der må ændres ved lov, hvis den fra politisk side ikke vurderes at være hensigtsmæssig. Det vurderes derfor ikke at være utænkeligt, at der i fremtiden fremsættes et lovforslag til ændring af denne retstilling. Det vil samtidig kunne være ensbetydende med, at der ikke altid kan opnås en skattefritagelse for en del af formuen, som der er tilfældet med den nuværende retstilling.

¹³⁶ Spørgsmålene blev afklaret i SKM2021.112.HR

10. Perspektivering

Sammenspillet mellem dødsboskatteloven, og de øvrige love der finder anvendelse i dødsboer, er særdeles kompliceret at anvende i praksis, hvorfor det som nævnt i konklusionen også kræver assistance fra specialiserede rådgiver. Det i en tid, hvor det psykiske element også spiller en stor rolle, enten fordi alderen er så fremskreden at livet også har en ende, eller fordi arvingerne netop har mistet en der stod dem nært.

Når det er blevet tid til at foretage den skattemæssige optimering af formuen, må det derfor også overvejes hvor stor en skattebesparelse der kan opnås. Skattebesparelsen må opvejes mod den tid der skal bruges i den svære tid, hvor den sidste tid sammen i familien kan være knap, eller når der er indtrådt en stor sorg, som også er vigtig at bearbejde.

Det er derfor ikke altid, at den skattemæssige optimering ikke har første prioritet og derfor er det heller ikke altid, at det i den konkrete situation er tiden værd. Den rådgiver der må assistere med gennemførelsen af optimeringen, må derfor også altid inddrage et personligt hensyn til de personer der går igennem en svær tid.

11. Litteraturliste

Bøger:

- Gianelli, Karsten: Dødsbøbeskatning. 6. udg. Karnov Group, 2019.
- Werlauff, Erik: Arv & skifte. 9. udg. Jurist- og økonomiforbundets forlag, 2017.

Artikler

- **Artikel af Tax Partner, Lektor Ole Aagesen**
"Dødsbøbeskatning En gennemgang af udvalgte faldgruber og udfordringer"
- **SPO.2012.483 - Artikel af professor, cand. Jur., ph.d., Rasmus Kristian Feldthusen**
Ikke hjemmel i dødsbøskatteloven til at medregne en længstlevende ægtefælles boslod ved stillingtagen til, om dødsboet er skattefritaget SpO 2003.129 og SKM 2012.524 LSR

Andet:

- **Den juridiske vejledning**
Forskellige afsnit af den juridiske vejledning er inddraget, og hvor henvisning til de specifikke afsnit er anført i fodnoterne.
- **Styresignal fra skat – SKM2011.406.SKAT**
"Værdiansættelse ved overdragelser med succession – styresignal"
- **Styresignal fra skat – SKM2012.724.SKAT**
"Fritagelse for beskatning af dødsboer, hvor der er en længstlevende ægtefælles – beløbsgrænse – boslod – genoptagelse - styresignal"
- **Cirkulære nr. 185 af 17. november 1982**
"Cirkulære om værdiansættelsen af aktiver og passiver i dødsboer m.m. og ved afgiftsberegningen"
- **Cirkulære nr. 9792 af 27. september 2021**
"Cirkulære om ændring af cirkulære værdiansættelsen af aktiver og passiver i dødsboer m.m. og ved afgiftsberegningen"
- **Udkast til styresignal af d. 3. maj 2022, sagsnr. 18-1219256**
"Udkast til styresignal vedrørende 15 pct.-reglen, særligt hvornår der foreligger særlige omstændigheder"
- **Styresignal fra skat - SKM.2011.406.SKAT**
"Værdiansættelse ved overdragelser med succession – styresignal"
- **Produktblad Danica Pension – livsvarig pension (Livrente), besøgt 11. november 2022**
[Livsvarig pension \(Livrente\)](#)

- **Produktblad Nordea – Livrente+, besøgt 11. november 2022**

[Livrente+](#)

Love, bekendtgørelse mv.:

- Arveloven (AL) – Lovbekendtgørelse 2021-06-15 nr. 1347 Arvelov
- Dødsboskifteloven (DSL) – Lovbekendtgørelse 2021-09-03 nr. 1807 om skifte af dødsboer
- Dødsboskatteloven (DBSL) – Lovbekendtgørelse 2019-03-28 nr. 426 om beskatning ved dødsfald
- Aktiesparekontoloven – Lovbekendtgørelse 2021-09-21 nr. 1852 Aktiesparekontoloven
- Ejendomsavancebeskatningsloven (EBL) – Lovbekendtgørelse 2019-01-25 nr. 132 om beskatning af fortjeneste ved afståelse af fast ejendom
- Kildeskatteloven (KSL) – Lovbekendtgørelse 2021-04-28 nr. 824 Kildeskatteloven
- Boafgiftsloven (BAL) – Lovbekendtgørelse 2015-01-12 nr. 47 om afgift af dødsboer og gaver
- Aktieavancebeskatningslovens (ABL) – Lovbekendtgørelse 2021-01-29 nr. 172 om den skattemæssige behandling af gevinst og tab ved afståelse af aktier m.v.
- Ejendomsvurderingsloven – Lovbekendtgørelse 2020-10-01 nr. 1449 Ejendomsvurderingsloven
- Vurderingslovens – Lovbekendtgørelse 2013-08-30 nr. 1067 om vurdering af landets faste ejendomme
- Lov om realkreditlån og realkreditobligationer – Lovbekendtgørelse 2018-09-19 nr. 1188 om realkreditlån og realkreditobligationer m.v.
- Lov om skattefri virksomhedsomdannelse – Lovbekendtgørelse 2015-08-04 nr. 934 om skattefri virksomhedsomdannelse
- Virksomhedsskatteloven – Lovbekendtgørelse 2021-09-16 nr. 1836 om indkomstbeskatning af selvstændige erhvervsdrivende
- Pensionsopsparingsloven – Lovbekendtgørelse 2020-08-17 nr. 1231 om visse civile retlige forhold mv. ved pensionsopsparing i pengeinstitutter
- Forsikringsaftaleloven – Lovbekendtgørelse 2015-11-09 nr. 1237 om forsikringsaftaler
- Pensionsbeskatningslovens (PBL) – Lovbekendtgørelse 2020-09-10 nr. 1327 om beskatning af pensionsordninger mv.
- Ægtefælleloven – Lovbekendtgørelse 2019-08-07 nr. 774 om ægtefællers økonomiske forhold

Domsregister:

- SKM2021.112.HR
- SKM2008.876.LSR

- SKM2002.35.LSR
- SKM2008.513.BR
- SKM2017.271.LSR
- SKM2012.524.LSR
- SKM2013.813.SR
- SKM2013.814.SR
- U.2017.738
- SKM2016.279.HR
- SKM2021.532.SR
- SKM2021.501.SR
- SKM2021.530.SR
- SKM2021.498.SR
- SKM2021.494.SR
- SKM2021.493.SR
- SKM2021.502.SR
- SKM2021.529.SR
- SKM2021.534.SR
- SKM2021.533.SR
- Ikke offentliggjort sag fra 5. maj 2022 med journalnr. 20-0106136
- SKM.2012.256.SR
- SKM2012.479.LSR
- SKM2012.477.LSR
- SKM2014.751.SR
- SKM2016.627.LSR
- SKM2021.114.LSR
- SKM2018.552.LSR
- SKM2011.701.LSR
- SKM2011.215.SR
- SKM2011.849.SR
- SKM2022.497.VLR

Bilag:

Bilag 1 – Eksempler på boslodsudveksling

Almindelig boslodsudveksling:

Aktiver	Mand	Hustru	I alt
Likvider	200.000	150.000	350.000
Børsnoterede aktier	400.000		400.000
Unoterede aktier		500.000	500.000
Parcelhus*	2.500.000	2.500.000	5.000.000
Indbo	10.000	10.000	20.000
<i>Virksomhed i VSO:</i>			-
Likvider	400.000		400.000
Driftsmidler	300.000		300.000
Goodwill	750.000		750.000
			-
I alt	4.560.000	3.160.000	7.720.000
Passiver	Mand	Hustru	I alt
Skyldig restskat	150.000	10.000	160.000
Realkreditlån	200.000	200.000	400.000
Udgifter til bobehandling	50.000		50.000
Udgifter til bedemand	30.000		30.000
			-
<i>Virksomhed i VSO:</i>			-
Gæld i virksomheden	150.000		150.000
			-
I alt	580.000	210.000	790.000
	Mand	Hustru	I alt
Aktiver	4.560.000	3.160.000	7.720.000
Passiver	580.000	210.000	790.000
I alt	3.980.000	2.950.000	8.510.000
	Mand	Hustru	I alt
I alt	3.980.000	2.950.000	6.930.000
Boslodsudveksling (hustru til mand)	1.475.000	- 1.475.000	
Boslodsudveksling (mand til hustru)	- 1.990.000	1.990.000	
I alt	3.465.000	3.465.000	6.930.000

*Omfattet af EBL § 8 og udgår derfor af aktiverne

Boslodsudveksling med negativ bodel:

Aktiver	Mand	Hustru	I alt
Likvider	200.000	150.000	350.000
Børsnoterede aktier	400.000		400.000
Unoterede aktier		500.000	500.000
Parcelhus*	2.500.000		2.500.000
Indbo	10.000	10.000	20.000
<i>Virksomhed i VSO:</i>			-
Likvider	400.000		400.000
Driftsmidler	300.000		300.000
Goodwill	750.000		750.000
			-
I alt	4.560.000	660.000	5.220.000

Passiver	Mand	Hustru	I alt
Skyldig restskat	150.000	10.000	160.000
Realkreditlån	200.000		200.000
Gæld ifm. lukning af virksomhed		1.000.000	
Udgifter til bobehandling	50.000		50.000
Udgifter til bedemand	30.000		30.000
			-
<i>Virksomhed i VSO:</i>			-
Gæld i virksomheden	150.000		150.000
			-
I alt	580.000	1.010.000	590.000

	Mand	Hustru	I alt
Aktiver	4.560.000	660.000	5.220.000
Passiver	580.000	1.010.000	1.590.000
I alt	3.980.000	- 350.000	6.810.000

	Mand	Hustru	I alt
I alt	3.980.000	- 350.000	3.630.000
Boslodsudveksling (hustru til mand)	-	-	
Boslodsudveksling (mand til hustru)	- 1.990.000	1.990.000	
I alt	1.990.000	1.640.000	3.630.000

*Omfattet af EBL § 8 og udgår derfor af aktiverne

Boslodsudveksling med særeje:

Aktiver	Mand	Hustru	I alt
Likvider	200.000	150.000	350.000
Børsnoterede aktier	400.000		400.000
Unoterede aktier		500.000	500.000
Parcelhus*	2.500.000	2.500.000	5.000.000
Indbo	10.000	10.000	20.000
<i>Virksomhed i VSO:</i>			
Likvider	400.000		400.000
Driftsmidler	300.000		300.000
Goodwill	750.000		750.000
<i>Særeje:</i>			
Sommerhus*		5.000.000	5.000.000
I alt	4.560.000	8.160.000	12.720.000

Passiver	Mand	Hustru	I alt
Skyldig restskat	150.000	10.000	160.000
Realkreditlån	200.000	200.000	400.000
Udgifter til bobehandling	50.000		50.000
Udgifter til bedemand	30.000		30.000
			-
<i>Virksomhed i VSO:</i>			
Gæld i virksomheden	150.000		150.000
			-
I alt	580.000	210.000	790.000

	Mand	Hustru	I alt
Aktiver	4.560.000	8.160.000	12.720.000
Passiver	580.000	210.000	790.000
I alt	3.980.000	7.950.000	13.510.000

	Mand	Hustru	I alt
I alt u. særeje	3.980.000	2.950.000	6.930.000
Særeje	-	5.000.000	
Boslodsudveksling (hustru til mand)	1.475.000	- 1.475.000	
Boslodsudveksling (mand til hustru)	- 1.990.000	1.990.000	
I alt	3.465.000	8.465.000	11.930.000

*Omfattet af EBL § 8 og udgår derfor af aktiverne

Bilag 2 – Tidsmæssig sammenhæng og prismæssig afvigelse

Sag:	Forudgående handelspris:	Overdragelsespris:	Prisafvigelse til forudgående handel:	Tid siden forudgående handel (måneder):	Afgørelse:
SKM2021.533.SR	5.830.000 kr.	2.400.000 kr.	143%	2	Ikke godkendt
SKM2021.534.SR	5.500.000 kr.	2.805.000 kr.	96%	19	Ikke godkendt
SKM2021.529.SR	4.495.000 kr.	2.357.500 kr.	91%	22	Ikke godkendt
SKM2021.502.SR	2.275.000 kr.	1.450.000 kr.	57%	26	Ikke godkendt
SKM2021.493.SR	2.998.000 kr.	1.725.000 kr.	74%	28	Ikke godkendt
SKM2021.494.SR	2.575.000 kr.	1.667.500 kr.	54%	38	Godkendt
SKM2021.498.SR	1.785.000 kr.	850.000 kr.	110%	38	Ikke godkendt
SKM2021.531.SR	1.800.000 kr.	800.000 kr.	125%	44	Godkendt
SKM2021.530.SR	3.450.000 kr.	1.450.000 kr.	138%	45	Godkendt
SKM2021.501.SR	2.150.000 kr.	1.062.500 kr.	102%	156	Godkendt

Bilag 3 – Gave fra længstlevende ægtefælle til arvingerne

Før gave:

Aktiver	Afdøde	LL ægtefælle	I alt
Likvider	200.000	500.000	700.000
Børsnoterede aktier	400.000		400.000
Unoterede aktier		500.000	500.000
Parcelhus*	2.500.000	2.500.000	5.000.000
Indbo	10.000	10.000	20.000
<i>Virksomhed i VSO:</i>			
Likvider	400.000		400.000
Driftsmidler	300.000		300.000
I alt	3.810.000	3.510.000	7.320.000

Passiver	Afdøde	LL ægtefælle	I alt
Skyldig restskat	150.000	10.000	160.000
Realkreditlån	200.000	200.000	400.000
Udgifter til bobehandling	50.000		50.000
Udgifter til bedemand	30.000		30.000
			-
<i>Virksomhed i VSO:</i>			
Gæld i virksomheden	150.000		150.000
			-
I alt	580.000	210.000	790.000

	Afdøde	LL ægtefælle	I alt
Aktiver	3.810.000	3.510.000	7.320.000
Passiver	580.000	210.000	790.000
I alt	3.230.000	3.300.000	8.110.000

	Afdøde	LL ægtefælle	I alt
I alt	3.230.000	3.300.000	6.530.000
Boslodsudveksling (hustru til mand)	1.650.000	- 1.650.000	
Boslodsudveksling (mand til hustru)	- 1.615.000	1.615.000	
I alt	3.265.000	3.265.000	6.530.000

*Omfattet af EBL § 8 og udgår derfor af aktiverne

Før gave:

Aktiver	Afdøde	LL ægtefælle	I alt
Likvider*	200.000	-	200.000
Børsnoterede aktier	400.000		400.000
Unoterede aktier		500.000	500.000
Parcelhus**	2.500.000	2.500.000	5.000.000
Indbo	10.000	10.000	20.000
<i>Virksomhed i VSO:</i>			
Likvider	400.000		400.000
Driftsmidler	300.000		300.000
I alt	3.810.000	3.010.000	6.820.000

Passiver	Afdøde	LL ægtefælle	I alt
Skyldig restskat	150.000	10.000	160.000
Realkreditlån	200.000	200.000	400.000
Udgifter til bobehandling	50.000		50.000
Udgifter til bedemand	30.000		30.000
			-
<i>Virksomhed i VSO:</i>			
Gæld i virksomheden	150.000		150.000
			-
I alt	580.000	210.000	790.000

	Afdøde	LL ægtefælle	I alt
Aktiver	3.810.000	3.010.000	6.820.000
Passiver	580.000	210.000	790.000
I alt	3.230.000	2.800.000	7.610.000

	Afdøde	LL ægtefælle	I alt
I alt	3.230.000	2.800.000	6.030.000
Boslodsudveksling (hustru til mand)	1.400.000	- 1.400.000	
Boslodsudveksling (mand til hustru)	- 1.615.000	1.615.000	
I alt	3.015.000	3.015.000	6.030.000

*Den likvide beholdning er ydet som gave til arvingerne

**Omfattet af EBL § 8 og udgår derfor af aktiverne